

Prin Șaguna, așezăm Sibiuul acolo unde se cuvine

Rânduiala bisericească ne impune ca orice lucru de obște pe care îl săvârșim, să-l începem în chip liturgic, prin rugăciune. Așa am început și Simpozionul UNESCO dedicat Mitropolitului Andrei Șaguna.

L-am preamărit pe Dumnezeu pentru că El ne-a rânduit ca noi să fim cei care ne bucurăm de roadele pe care nemuritorul ierarh ni le-a pregătit nouă. Apoi adăugăm mulțumi- rile noastre și celor care s-au străduit în timpul acestui an de comemorare să îndrepte atenția întregii țări, a întregii spiritualități românești spre marea personalitate, pot chiar să spun spre cel mai mare dintre ierarhii noștri, care a fost Mitropolitul Andrei Șaguna.

Vreau să vă fac o mărturisire. În fiecare zi și în fiecare moment când mă aflu în spațiul în care a trăit, a gândit și a lucrat Șaguna simt nu numai o mare sarcină care apasă pe umerii mei dar mă simt și prea mic față de marea sa personalitate. Dar, în același timp simt și un sentiment de mulțumire în fața lui Dumnezeu că am ocazia, nu numai să mă bucur de ceea ce a lăsat Șaguna ci împreună cu toți câți ne bucurăm de valoroasa moștenire șaguniană să continuăm lucrarea sa extraordinară. Dacă Domnul director al Bibliotecii ASTRA a spus că Șaguna a fost un mit, eu vreau să spun că a fost un miracol, o minune, un om providențial pe care ni l-a dat Dumnezeu și dacă alții au afirmat că a avut o minte cât o jumătate de țară iar poezii noștri l-au asemănat cu Mesia ardelenilor, eu vreau să spun că a fost un sfânt și un mare protector al destinului nostru. În continuare vreau să vă fac o mărturisire. După ce se va încheia anul acesta de comemorare Șaguna, vom pregăti ceea ce de mult se aștepta : canonizarea lui. Avem atâtea argumente, nu numai suficiente ci mai mult decât îndestulătoare. Biserica nu canonizează personalități pe care le alege în mod arbitrar. Ea urmează o rânduială bine stabilită. Constată întâi de toate existența în popor a unei cinstiri deosebite, a unui adevărat cult. Și dacă am pleca numai de la imnul pe care l-ați ascultat la început, care este atât de profund, atât de mișcător, și care se încheie cu concluzia aceasta: „Da, Andrei, tu n-ai murit”, am putea reține că mitropolitul Andrei este viu, cu sfinții și cu dreptii în ceruri, dar este viu și în sufețele noastre, peste care revărsă dragostea sa părintească și mijlocește neconștient la tronul ceresc îndurarea lui Dumnezeu față de noi și față de Mitropolia pe care a păstrat-o.

Să ne ajute Dumnezeu să putem îndeplini și lucrarea aceasta, de mare răspundere morală pentru că atunci cu adevărat așezăm Sibiuul acolo unde se cuvine să fie.

Ne-am bucurat și anul trecut de cinstea care a fost oferită orașului nostru de a fi găzduit a III-a Adunare Ecumenică Europeană. Anul acesta ne-am bucurat de un nou eveniment: de șansa de a-l comemora de această dată pe Șaguna. Să ne ajute Dumnezeu ca la anul să ne bucurăm de îndeplinirea actului solemn al canonizării.

Pentru că îl avem aici pe Domnul Sergiu Nistor, care a fost mandatat cu răspunderea aceasta de a propune includerea pe lista comemorărilor UNESCO și a acestei mari personalități, care a fost Șaguna, doresc să-i mulțumesc și să arăt că este o cinste și pentru UNESCO dar este o cinste în egală măsură și pentru noi pentru ceea ce am înfăptuit.

Vă mulțumim tuturor celor care ați contribuit într-un fel sau altul la comemorarea anului Șaguna. Ne bucurăm cu toții de roadele muncii Dvs., a activității Dvs., de la „Revista Transilvania” care i-a dedicat un număr special lui Șaguna și până la atâtea și atâtea lucrări editate, în legătură cu personalitatea sa. Vom continua și celelalte manifestări și îi vom aduce cinstire acestui om mare care n-a fost numai al Bisericii, ci și al neamului nostru. Așa preconizăm ca și în ajunul sărbătorii Sfântului Apostol Andrei, cel întâi chemat, să organizăm la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna”, un alt simpozion, care să încununeze toate manifestările de până acum, iar în Duminica de după Sfântul Andrei să oficiem, la Rășinari, în biserica din vecinătatea mausoleului, Sfânta Liturghie și parastas de pomenire pentru părintele nostru Andrei nemuritorul. El a rămas în istorie și va rămâne între marile personalități iar dacă Dumnezeu ne va ajuta îl vom așeza acolo unde îi este locul, pe care și l-a dobândit prin sfințenia unei vieți curate și jertfelnice. Nădăjduim ca alături de Sf. Andrei, apostolul întâi chemat, să-l pomenim și pe apostolul ardelenilor și nu numai al lor, ci al întregii națiuni române.

[Cuvânt rostit la Simpozionul UNESCO, dedicat Mitropolitului Andrei Șaguna.]

† Dr. LAURENȚIU STREZA
Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului

SIMPOZION UNESCO „Andrei Șaguna – 200 de ani de la naștere”

Comisia Națională a României pentru UNESCO a propus înscrierea în calendarul aniversărilor acestui for internațional pentru Educație, Știință și Cultură, pentru anul 2008, numele a trei personalități românești, între care și al mitropolitului Andrei Șaguna, la împlinirea a două sute de ani de la naștere (ceilalți doi români sunt: Spătarul Nicolae Miclescu – 300 de ani de la mutarea în veșnicie și fizicianul Șerban Țițeica – 100 de ani de la naștere).

Decizia de a-l comemora pe Șaguna pune în lumină nu doar meritele deosebite pe plan local și național ale acestui vrednic ierarh din Transilvania ci și statutul său de eminentă personalitate de anvergură europeană, din secolul al XIX-lea.

Întru memoria acestui jertfelnic slujitor bisericesc s-a organizat, la Sibiu, de către Comisia UNESCO, un simpozion în sediul nou al Bibliotecii județene ASTRA, în ziua de 30 octombrie 2008, cu începere de la ora 13⁰⁰.

Au participat: Înaltpreasfințitul Dr. Laurențiu Streza, arhiepiscopul Sibiului și mitropolitul Ardealului, însoțit de P.S. Andrei Făgărășanul, episcop vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, de profesori de la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” și consilieri de la Centrul mitropolitan; Dl conf. dr. Sergiu Nistor, secretarul general al CNR pentru UNESCO; Dl Adrian Iorgulescu, ministrul Culturii și Cultelor; Dl Ilie Mitea, prefectul județului Sibiu; Dl Martin Bottesch, președintele Consiliului Județean Sibiu; reprezentanți ai Primăriei Municipiului Sibiu, ai Universității „Lucian Blaga”, ai altor instituții de cultură, ai presei și un numeros public.

Corală restrânsă a Facultății de Teologie „Andrei Șaguna”, sub bagheta lectorului univ. dr. Sorin Dobre, a executat imnul „La mormântul lui Șaguna”, alcătuit de către profesorul de cântare al Academiei Teologice, Dimitrie Cunțan.

Un cuvânt de bun venit a adresat participanților Dl Onuc Nemeș Vintilă, directorul Bibliotecii județene „ASTRA”, care l-a definit pe mitropolitul Andrei Șaguna ca pe un bărbat providențial pentru păstoriții săi, românii ortodocși de pe aceste plaiuri ale Transilvaniei. „Fără de Șaguna, a subliniat vorbitorul, am fi fost cu siguranță mult mai săraci...El a pornit de la credința că nimic nu se poate face fără oameni jertfelnici (și Șaguna a fost un astfel de om, n.n.), dar ca ceva să rămână durabil era nevoie și de instituții, adică de un cadru în care oamenii să-și poată

înfăptui năzuințele și concretiza demersurile.” Șaguna a creat și instituții bisericești prima dată, dar și-a adus contribuția, alături de alți vrednici bărbați ai Transilvaniei, și la întemeierea unor instituții de cultură cu caracter național. Una dintre aceste instituții este „Asociațiunea Transilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român” (ASTRA). Întrucât, Biblioteca ASTRA funcționează dintru început în clădirea Muzeului ASTRA, conducerea acestei Biblioteci a alcătuit o scrisoare „In Memoriam – Andrei Șaguna”, pe care a înmănat-o întâistătătorului de acum al Mitropoliei, Înaltpreasfințitul Dr. Laurențiu Streza,

pentru a o păstra în fondul de documente Șaguna.

În continuare a luat cuvântul Dl Sergiu Nistor, secretarul general al CNR UNESCO, care de asemenea a ținut să evidențieze buna inspirație de a se fi programat ca loc pentru Simpozionul Șaguna tocmai Biblioteca ASTRA, care ființează și prin harul citoricesc al marelui mitropolit, dar se află și amplasată pe strada Mitropoliei, în imediata vecinătate a sediului Instituției eclesiale reînființată tot de Șaguna. Cum în 2011 „ASTRA” va aniversa 150 de ani de la înființare, vorbitorul a cerut agreementul participanților la simpozion ca, în calitatea ce o are în Comisia Națională a României pentru UNESCO, să

propună, la timpul potrivit, ca și comemorarea aceluși eveniment cultural al ASTREI să fie înscris în lista de comemorări pe 2011 a UNESCO.

„Andrei Șaguna, a subliniat în continuare, vorbitorul, ne arată, prin exemplul său, că nimic nu este mai înălțător decât a lucra pentru neamul în care ai odrăslit și a cărui înălțare o dorești. Sibiuul este orașul în care două mari personalități au fost înnobrate cu titlul de baroni, în secolul al XIX-lea. Primul a fost Samuel Bruckenthal, iar al doilea Andrei Șaguna. Amândoi acești iluștri bărbați au lăsat moșteniri de mare valoare comunităților de români și sași, care au găsit calea bunei înțelegeri și au știut a prețui moștenirea culturală de la cei doi înaintași.

În continuare a luat cuvântul Înaltpreasfințitul Dr. Laurențiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului, al optulea succesor în scaunul mitropolitan după Șaguna.

(continuare în p. 2)

Pr. prof. dr. Dumitru ABRUDAN

Adrian IORGULESCU, Ministrul Culturii și Cultelor

Cuvânt rostit la Simpozionul UNESCO, dedicat Mitropolitului Andrei Șaguna

Șaguna, un mare ierarh dar și om politic de înalt prestigiu

Am participat în calitate de organizator, împreună cu Comisia Națională UNESCO la realizarea acestui eveniment și chiar în această calitate de co-organizator mă găsesc azi aici. Dar nu numai în această calitate și în aceea de Ministru al Culturii sunt printre Dumneavoastră ci și ca prieten apropiat al sibienilor.

Am ascultat expunerile unor persoane atât de bine pregătite în ce privește biografia și opera lui Șaguna. În intervenția mea aș prelua ștafeta de la dl. Prefect, tocmai eu reprezentant al Guvernului României și aș confirma că într-adevăr în misiunea lui Șaguna s-au concentrat foarte multe responsabilități pe care el le-a onorat ca un adevărat ministru. Domnul prefect spunea că Șaguna a fost un ministru

al Învățămintului dar și un ministru al Culturii și un ministru al Cultelor. Eu aș continua spunând că a fost și un ministru al Administrației publice. A fost apoi cu siguranță și un mare diplomat, deci și un ministru de Externe, cum am spune astăzi, dar a fost și un ministru al Finanțelor pentru că s-a ocupat de finanțele Bisericii și nu numai, a fost și un ministru al Sistemului Protecției Sociale, câtă vreme a înființat o serie de instituții de ajutorare nu numai a creștinilor ortodocși. Iată deci omul-guvern la timpul respectiv, omul care avea misiunea nu doar de a sluji Biserica, ci și de a face politică pentru semenii săi și vreau să precizez că n-a fost un diletant ci un om politic de mare prestigiu. Epoca sa socotită emblematică pentru Biserica

și societatea românească pe care le-a reprezentat. Și am să vă spun un lucru: am în mintea mea această completare de ministeriat. Unii dintre Dvs., și mai ales cei de la etaj, sunt foarte tineri, ba chiar copii care poate nu știu că ministru înseamnă slujitor, servitor. Asta este un ministru. Cel care servește și slujește nația, care slujește pe concetățenii săi. V-o spune astăzi un ministru al unui guvern trecător, dat fiind faptul că ne aflăm la sfârșitul mandatului, dar când spun aceasta mă gândesc la acel ministru al miniștrilor de neuitat care a fost, pentru conștiințele noastre, Eminența Sa, din toate punctele de vedere, Andrei Șaguna. Lui să-i aducem omagiul nostru, să-i păstrăm îndatoritoarea noastră recunoștință.

SIMPOZIONUL UNESCO

Cuvântări și mesaje

Ilie MITEA, Prefectul Județului Sibiu

Un guvern într-un suflet, într-o minte și într-un trup

Dragi tineri, să-mi fie îngăduit să mă adresez cu această formulă pentru că nu mi-a fost dat de când sunt prefect să întâlnesc într-o sală atâția tineri ca la această comemorare. Pentru aceasta doresc să vă aduc mulțumiri.

Vreau să vă spun că eu am fost tot timpul impresionat făcând o paralelă între ce înseamnă astăzi un guvern și ce a însemnat în vremurile sale mitropolitul Șaguna. Din punctul meu de vedere, Șaguna este singurul om din România care într-un suflet, într-un trup și într-o minte a concentrat toate funcțiile unui guvern, un guvern pentru neam în slujba căruia și-a pus toată viața sa. Deși a studiat la catolici, a ajuns să organizeze viața românilor într-o singură Biserică, cea Ortodoxă.

El a fost un adevărat ministru al Culturii pentru că a înființat și a fost primul președinte al ASTREI, a tipărit foarte multe cărți pentru români. Șaguna a fost și un ministru al Învățământului prin cele 800 de școli înființate sau organizate pentru românii transilvăneni. A fost și un ministru destoinic al Economiei, pentru că a găsit resurse financiare pentru români, acolo unde ei au trebuit să construiască ceva. A știut să strângă fonduri pentru români ca să se poată dezvolta și să-și apere

religia și cultura. Șaguna a fost, pot să spun, și ministru al Sănătății pentru că prin tot ceea ce a înfăptuit ne-a învățat să fim curați sufletește în primul rând, dar și să năstăruim trupește și să ne iubim și să ne respectăm valorile. Șaguna și-a ales Sibiul, cred eu, pentru că mai este o vorbă pe care I.P.S. Sa de multe ori o folosește și anume „nimic nu este întâmplător, ci totul este providențial”. Șaguna a venit aici, într-un mediu în care românii erau majoritari dar nu și egali, a găsit priceperea de a cultiva dialogul, pe care de multe ori astăzi și în multe locuri nu-l mai găsim. El a reînființat Mitropolia, a cumpărat o tipografie, a întemeiat un ziar, a sprijinit înființarea ASTREI și a avut încă atâtea și atâtea realizări pe care și astăzi noi le folosim în folosul Ortodoxiei, în folosul neamului românesc.

Prin urmare, nu vreau să mă lungesc, pentru că sunt convins că și cei care vor vorbi după mine vor avea mult mai multe lucruri de spus despre activitatea lui Șaguna, dar niciodată și repet acest lucru, mie nu mi s-a întâmplat să-mi pot imagina existența unui guvern într-un suflet, într-o minte și într-un trup.

Dumnezeu să-l odihnească pentru că s-a ostenit să creeze numai lucruri bune pentru noi.

Martin BOTTESCH, Președintele Consiliului Județean Sibiu

O personalitate puternică și un diplomat desăvârșit – 200 de ani de la nașterea lui Andrei Șaguna

Pare îndreptățită întrebarea: prin ce ne poate impresiona astăzi un om care s-a născut cu 200 de ani în urmă? Cine citește monografia „Andrei Șaguna” a lui Ioan Lupaș găsește ușor răspunsul pentru că cel care a devenit la jumătatea secolului al 19-lea episcop, pe urmă mitropolit al Ardealului, a fost o personalitate puternică, un diplomat desăvârșit, un ctitor de școală și biserică, un om de știință și publicist, dar mai ales un conducător politic. În vremurile tulburi ale Revoluției de la 1848, Șaguna a știut să urmeze o cale pe care românii din Ardeal o puteau continua și în deceniul următor al absolutismului, apoi în perioada dualismului austro-ungar și pe care o considerăm justă și în ziua de astăzi.

Șaguna i-a impresionat și pe contemporanii săi, nu doar pe conaționali săi români, ci pe toți cu care a intrat în contact, printre care pe mulți oameni politici până însuși pe împărat, care l-a apreciat și i-a conferit titlul de baron.

Șaguna a fost un om care a știut să acționeze concret și local, dar ale cărui scopuri erau generale și înalte, vizau ridicarea stării sociale și culturale a tuturor românilor din monarhie, recunoașterea lor ca națiune, deci crearea unui cadru politic și juridic care să asigure românilor o existență cu posibilități de care se bucurau alte popoare din statul multi-etnic care era Austria.

Luptător din fire, Șaguna a impus respect și adversarilor săi. Scopul său nobil nu putea fi contestat. Necesitatea acordării de drepturi egale tuturor cetățenilor era, la mai bine de jumătate de veac după Revoluția Franceză, și în Ardeal recunoscută din ce în ce mai mult, iar privilegiile pe care unele grupuri reușiseră parțial să le păstreze din secolele trecute, trebuiau să dispară. Ce a reușit Șaguna să facă pentru români în acea perioadă îl situează astăzi, și îl va situa și în viitor, printre cele mai marcante personalități ale Ardealului.

PRIMĂRIA Municipiului Sibiu

Un erudit prelat și un valoros om de cultură

Pentru Sibiu Andrei Șaguna a fost una din personalitățile marcante ale veacului al XIX-lea. Viața religioasă, culturală, politică și învățământul sibiian ar fi evoluat probabil cu totul diferit fără contribuția eruditului prelat.

Este de notorietate faptul că lui i se datorează reînființarea Mitropoliei Transilvaniei la Sibiu, fiind primul mitropolit și arhiepiscop al Sibiului, începând din 1864 până în 1873, când se stinge din viață. Prin reînființarea Mitropoliei, importanța Sibiului capătă o nouă valență. Tot pe tărâm religios, trebuie amintit că principiile fundamentale după care s-a condus Biserica Ortodoxă Română din Transilvania în vremea sa au stat la baza Statutului de organizare a întregii Biserici Ortodoxe Române de mai târziu.

În domeniul culturii și al învățământului, se poate spune că Andrei Șaguna a organizat învățământul elementar și mediu ortodox din Transilvania. În timpul păstoririi sale s-au

înființat numeroase școli de toate gradele și la Sibiu și au fost tipărite zeci de manuale școlare, unele dintre ele fiind chiar opera sa. A trimis mulți tineri la studii de specializare în Austria și Germania. A avut un rol de seamă în întemeierea unor instituții importante pentru comunitatea sibiiană și nu numai pentru ea, punând bazele Asociației ASTRA și „Telegrafului Român”, instituții care s-au perpetuat până în prezent.

În domeniul politic, a îndeplinit un rol important în Revoluția din 1848, prezentând mai multe memorii împăratului, cu doleanțele națiunii române. După 1860 a fost membru în Senatul Imperial.

Tenacitatea sa l-a făcut să reușească în aproape tot ce și-a propus să facă, astfel încât, după atâtea vreme posteritatea îl evocă și îi mulțumește pentru contribuția adusă, pentru ceea ce a transmis cu adevărat valoros pentru generațiile de astăzi.

SESIUNE OMAGIALĂ A ACADEMIEI ROMÂNE

Liturghierul lui Macarie și Biblia de la București la Academia Română

În ziua de 10 noiembrie 2008, când se împlineau 500 de ani de la apariția *Liturghierului* lui Macarie, dar și 320 de ani de la apariția *Bibliei* lui Șerban Cantacuzino, a avut loc o sesiune de comunicări științifice în aula Academiei Române, organizată de „secțiunea filologică” a Academiei. Sesiunea a fost deschisă de Dl Acad. Dan Berindei, vicepreședintele înaltului for cultural al țării. Au prezentat referate: Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, membru de onoare al Academiei Române, care a pus în lumină importanța Liturghiei în viața poporului român; Înaltpreasfințitul Mitropolit Nifon al Târgoviștei, care a vorbit despre rolul orașului său de reședință în istoria culturii românești; Dl Acad. Eugen Simion, care a evidențiat rolul vechilor tipărituri bisericești în cultura națională; Dl Acad. Răzvan Theodorescu, care a prezentat contextul politic-istoric în care și-a desfășurat ac-

tivitatea ieromonahul Macarie; Pr. Prof. Mircea Păcurariu, membru corespondent al Academiei, cu un referat despre edițiile românești ale *Liturghierului*; Dl. Gabriel Ștrempel, membru de onoare al Academiei, cu un referat despre politica culturală a lui Constantin Brâncoveanu și Antim Ivireanul; Acad. George Mihăilă, reputat slavist, care s-a ocupat de „epilogurile” tipăriturilor macariene.

Sesiunea omagială a continuat cu alte referate, pe secții, prezentate de profesori universitari și cercetători de la diferite Institute ale Academiei Române.

Notăm că în dimineața aceleiași zile s-a inaugurat, în clădirea nouă a Academiei Române, o foarte reușită expoziție de carte veche românească, organizată de cercetători din cadrul Bibliotecii Academiei Române.

Participant

SIMPOZION UNESCO

„Andrei Șaguna – 200 de ani de la naștere”

(urmăre din p. 1)

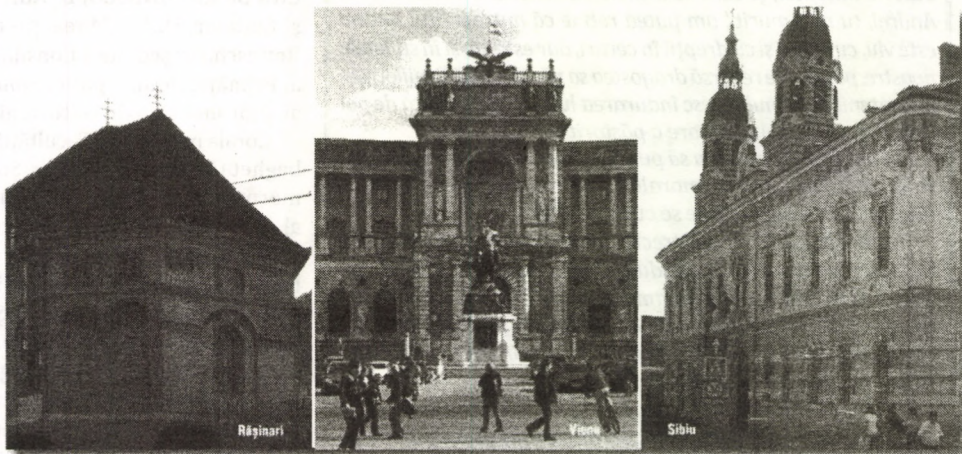
Dl Ilie Mitea, prefectul Județului Sibiu, a stăruit, în cuvântul rostit, asupra activității multilaterale a mitropolitului Andrei Șaguna, precizând că nu a fost domeniu în care el să nu-și fi adus o contribuție hotărâtoare.

Din partea Consiliului Județean Sibiu a vorbit președintele Martin Bottesch, a cărui intervenție o publicăm de asemenea.

O amplă sinteză a vieții și activității mitropolitului Andrei Șaguna a fost făcută de către acad. pr. prof. dr. Mircea Păcurariu. Am putea considera această expunere drept nucleul în jurul căruia s-au grupat toate celelalte intervenții, care au fost mai mult cuvântări de salută,

Numărul recent de care am amintit are 152 de pagini și cuprinde contribuțiile a 26 de personalități ale culturii și învățământului din toată țara. Este tipărit pe hârtie cretată și cu o ilustrație foarte bogată. Prezentarea numărului a fost făcută de către Dl conf. univ. Corvin Lupu, președintele colegiului redacțional al revistei „Transilvania”.

Întrunirea de la Biblioteca ASTRA din 30.10.2008, a reprezentat preludiul unei alte acțiuni care a avut loc a doua zi, la Sibiu și în alte locuri unde numele lui Șaguna a rămas adânc imprimat în conștiința oamenilor. Astfel, în 31 octombrie, la ora 10.00, a fost dezvelită o

cum au fost desemnate în programul manifestării din data de 30 octombrie 2008.

În final s-a adresat asistenței Dl. Adrian Iorgulescu, ministrul Culturii și Cultelor, care a arătat că evenimentul comemorării lui Șaguna, orânduit să se deruleze pe toată durata unui an (2008), se află în succesiunea imediată a unui alt eveniment de o importanță cu totul aparte, ce s-a derulat tot la Sibiu, și anume cel aflat sub genericul „Sibiu – capitală culturală europeană”. Domnia Sa a precizat că participă la acest simpozion nu ca un simplu invitat ci ca și co-organizator, întrucât decizia comemorării lui Șaguna și de către UNESCO, a fost adoptată împreună de Comisia Națională pentru UNESCO și Ministerul Culturii și Cultelor.

În continuarea simpozionului UNESCO și în prezența aceleiași asistențe a avut loc lansarea nr. 9-10/2008 al Revistei „TRANSILVANIA”, număr dedicat în întregime comemorării mitropolitului Andrei Șaguna. Această revistă a apărut în ianuarie 1868, deci în urmă cu mai bine de 140 de ani, ca publicație a ASTREI, asociație care a militat pentru cultivarea limbii române și promovarea culturii poporului român. Șaguna a fost primul președinte al ASTREI și cu siguranță că a sprijinit înființarea acestei publicații.

placă comemorativă fixată pe fațada reședinței mitropolitane din Sibiu, din partea Comisiei Naționale UNESCO.

La ceremonie au luat parte reprezentanții autorităților, prezenți și la simpozion. În plus, a participat și primarul municipiului, Dl Klaus Johannis. Î.P.S. a citit rugăciunea de sfințire a plăcii și a stropit-o cu agheasmă. Sibiienii aflați în zonă s-au oprit și au asistat în reculegere la solemnitate.

Aceleși ceremonial s-a derulat apoi și la Râșinari, unde a fost dezvelită o placă identică, fixată pe fațada mausoleului mitropolitului Andrei Șaguna. Pe lângă secretarul general al Comisiei Naționale pentru UNESCO, Dl Sergiu Nistor și alți demnitari dintre cei prezenți la Sibiu, au luat parte și reprezentanții autorităților locale, ai unităților școlare din comună și mulți credincioși. Preoții Parohi ai Râșinariului au oficiat slujba consacrării.

În sfârșit, după Râșinari, ceremonialul s-a repetat și la Săliște, unde a fost dezvelită o altă placă pe fațada clădirii Protopopiatului, cu o participare tot atât de importantă.

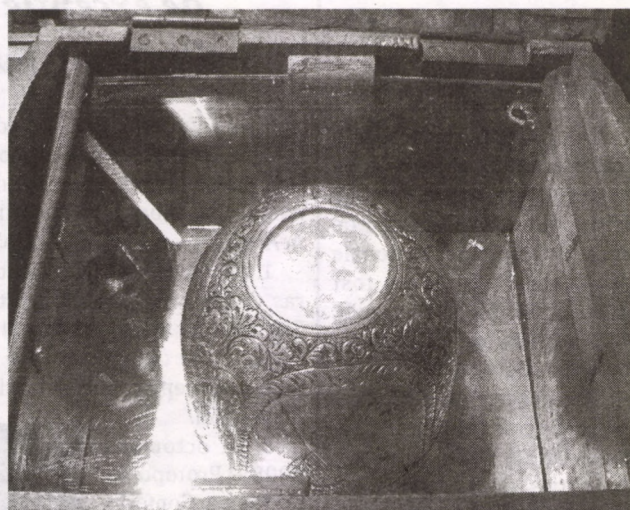
Astfel, Comisia Națională UNESCO pentru România și-a dus la îndeplinire decizia de omagiere a personalității celui care a slujit cu dăruire Biserica și neamul.

„Cât de minunat este Dumnezeu întru sfinții Săi”

Moaștele Sfântului Mare Mucenic Gheorghe aduse spre închinare la Sibiu

Cinstirea Sfințelor Moaște își găsește un temei adânc în învățătura de credință a Bisericii Ortodoxe. Actul de cinstire a rămășițelor pământești ale sfinților apare în deceniile veacului apostolic și rămâne o prezență permanentă în Biserică, constituind, alături de sfințele icoane, de iconografia liturgică, repere fundamentale ale credinței noastre ortodoxe.

Mai ales după încetarea persecuțiilor, relicvele sfinților au fost căutate, dezgropate, duse cu venerație, mai cu seamă în metropole bisericești și reședințe episcopale. Tot în această vreme, întrucât de timpuriu bisericile se zideau mai ales pe mormintele martirilor, se împărțeau Sfinte Moaște la toate

Cum poate să facă minuni un corp? Cum dar, prin ei, demonii sunt puși pe fugă, bolile sunt alungate, bolnavii se vindecă, orbii văd, leproșii se curată, ispitele și supărările se risipesc și se pogoară toată darea cea bună de la Tatăl luminilor? Cât de mult trebuie să te ostenești ca să găsești un sprijinitor care să te prezinte împăratului cel muritor și să pună pe lângă el cuvânt pentru tine? Dar nu trebuie cinstiți oare apărătorii întregului neam omenesc, apărătorii care se roagă lui Dumnezeu pentru noi?

în Sibiu, Sf. Moaște ale Sfântului au fost întâmpinate cu onoruri militare și depuse spre închinare la Capela Academiei Trupelor Terestre „Nicolae Bălcescu”, oferindu-se astfel posibilitatea studenților, cadrelor militare din Garnizoana Sibiu și familiilor acestora de a-și cinsti așa cum se cuvine sfântul ocrotitor. Seara, în cadrul unei procesiuni oficiale, formate din preoții din Sibiu și Garda de Onoare a Academiei, racla cu Sf. Moaște ale Sf. Gheorghe a fost adusă la Catedrala Mitropolitană, unde au fost întâmpinate cu bucurie și emoție de către Î.P.S. Laurențiu, Mitropolitul Ardealului, și PS Andrei Făgărășanul, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, însoțiți de un mare sobor de preoți, diaconi și credincioși.

bisericile spre a fi zidite în altarele lor. Cultul sfinților se naște aproape indisolubil legat de cultul și cinstirea Sfințelor Moaște. Pentru conștiința creștină primară, ziua în care martirii primeau cununa muceniciei era socotită drept zi de naștere în Împărăția lui Dumnezeu, fiind cinstită și serbată la locul unde erau îngropate sfințele moaște. În epoca apostolică, nu numai trupul, ci și hainele și obiectele pe care le foloseau Sfinții Apostoli erau cinstite și mulți bolnavi se tămăduiau numai la trecerea peste ei a umbrei trupului Sfinților Apostoli. Motivul

pentru care Biserica cinsteste Sfintele Moaște nu este numai unul de ordin comemorativ, în amintirea martirilor sau a celorlalți sfinți ai Bisericii, ci pentru că acestea s-au împărtășit de slava și puterea dumnezeiască, fiind cu adevărat sfințite și purtătoare de har. Proslăvind sfințele moaște pentru puterea

Da, trebuie să-i cinstim, ridicând biserici în numele lor, aducând roade, prăznuind pomenirea lor... Prin cele care Dumnezeu este cinstit, prin acelea se vor bucura și slujitorii Lui; de acelea de care Dumnezeu Se mânie, de acelea se vor mânia și ostașii Lui”. (Sf. Ioan Damaschin, *Dogmatica*, București, 1938, p. 278).

Prin purtarea de grijă a Preasfintei Treimi, la inițiativa Î.P.S. Laurențiu, Mitropolitul Ardealului și cu binecuvântarea Î.P.S. Bartolomeu, Mitropolitul Megarei și Salaminei (Grecia), au fost aduse la Sibiu, timp de o săptămână (30 octombrie – 5 noiembrie), Sf. Moaște ale Sf. Mare Mucenic Gheorghe, Purtătorul de biruință. Delegația elenă care a adus Sf. Moaște a fost formată din părintele Cornel Erneanu, paroh la Biserica „Sf. Gheorghe” din Nea Perasmos, arhimandritul Scurtas Nectarie și Multos Gheorghios de la Mitropolia Megarei și Salaminei.

Sf. Mucenic Gheorghe este patronul spiritual al Armatei elene, dar și al Forțelor Terestre Române, și din acest motiv, la sosirea

S-a săvârșit slujba Vecerniei cu litie, iar în cuvântul de învățătură, Î.P.S. Laurențiu a arătat măreția și frumusețea sfințeniei Sf. Mare Mucenic Gheorghe, dar și semnificația deosebită a cinstirii Sf. Moaște, pentru noi, creștinii de astăzi.

Catedrala mitropolitană a fost deschisă continuu pe parcursul celor 4 zile, în care Sf. Moaște au fost păstrate alături de cele ale Sf. Dimitrie, Izvorătorul de Mir, și ale Sf. Martiri de la Niculițel, în Catedrala din Sibiu. Peste 15.000 de credincioși din Sibiu, dar și din alte părți ale țării, s-au închinat cu evlavie

Sf. Moaște, încrezători că binecuvântarea și ajutorul Sf. Mucenic Gheorghe se va revărsa cu prisosință peste viața lor, aducându-le mult spor în tot lucrul cel bun.

Duminică, 2 noiembrie, după slujba Vecerniei, oficiată în prezența ÎPS Laurențiu de către PS Andrei Făgărășanul și un

mare sobor de preoți și diaconi, a avut loc procesiunea oficială de ducere a Sf. Moaște de la Catedrală la Biserica „Sf. Evanghelist Luca”, unul dintre cele mai vechi locașuri de cult din Sibiu. La procesiune au participat și Garda de Onoare a Academiei Trupelor Terestre „Nicolae Bălcescu”, Detașamentul cu torțe, precum și mii de credincioși. La Biserica „Sf. Evanghelist Luca”, Sf. Moaște au fost depuse spre închinarea credincioșilor din această parte a orașului și au rămas până miercuri, 5 noiembrie, când delegația elenă s-a întors acasă.

Aducem mulțumire și preaslăvire lui Dumnezeu pentru darul neprețuit al Sf. Moaște ale Sf. Mc. Gheorghe, pe care l-a dăruit credincioșilor sibieni spre hrana și bucuria lor duhovnicească.

† ANDREI FĂGĂRĂȘANUL
Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Sibiului

minunată ce le-a fost dată de Dumnezeu, creștinul ortodox cinsteste însăși puterea și lucrarea lui Dumnezeu din ele. Referitor la cinstirea deosebită a Sf. Moaște, Sfântul Ioan Damaschinul ne învață că: „Stăpânul Hristos ne-a dat ca izvoare mântuitoare moaștele sfinților, care izvorăsc, în multe chipuri, faceri de bine și dau la iveală mir cu bun miros. Nimeni să nu fie necredincios! Dacă prin voința Lui Dumnezeu a izvorât în pustie apă din piatră tare și din falca măgarului apă pentru Samson căruia îi era sete, este de necrezut ca să izvorăscă mir binemirositor din moaștele mucenicilor? Cu niciun chip pentru cei care cunosc puterea lui Dumnezeu și cinstea pe care o au sfinții de la Dumnezeu. În Legea Veche, era socotit necurat tot cel care se atinge de un mort, dar nu erau socotiți necurați înșiși morții. După ce însăși viața și cauza vieții a fost socotită între morți, nu mai numim morți pe cei care au adormit întru nădejdea învierii și cu credință în El.

2008 – ANUL ANDREI ȘAGUNA

Comisia UNESCO pentru AUSTRIA și Comisia Națională Română UNESCO – Manifestare comemorativă Șaguna

Sub egida Comisiei UNESCO Austria și a Comisiei Naționale Române UNESCO, Ambasada României din Viena a organizat în ziua de 16 octombrie 2008 o manifestare comemorativă cu ocazia celebrării a 200 de ani de la nașterea mitropolitului Andrei Șaguna.

În cadrul acestei manifestări a fost dezvelită o placă UNESCO Andrei Șaguna, la Biserica Română Ortodoxă din Viena, în prezența secretarului general al Comisiei Naționale Române UNESCO, domnul conf. dr. arh. Sergiu Nistor.

Apoi, la sediul Ambasadei României a urmat o conferință despre personalitatea mitropolitului Șaguna, sus-

ținută de conf. dr. Paul Bruszanowski de la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu. A fost accentuat rolul mitropolitului Andrei baron de Șaguna în revigorarea vieții culturale și religioase a românilor ortodocși din Transilvania și Ungaria, precum și în apărarea drepturilor naționale ale acestora, prin legăturile strânse cu împăratul Francisc Iosif I și Casa Imperială de la Viena. Conferința a fost urmată de o dezbatere pe tema „Andrei Șaguna – om al bisericii, diplomat și om de cultură”, cu conf. dr. Paul Bruszanowski, dr. Johann Schneider și prof. dr. Michael Metzeltin.

Tot cu această ocazie a fost prezentată și o expoziție cu documente legate de viața mitropolitului, din fondul de carte al Bibliotecii Naționale Austriece. Expoziția a fost prezentată de părintele dr. Nicolae Dura, preotul Parohiei Ortodoxe Române din Viena.

Manifestarea s-a bucurat de susținerea celor două comisii UNESCO din România și Austria, de Biblioteca Națională Austriacă, Biserica Ortodoxă Română din Viena, Austrom și Institutul Cultural Român. În public s-au aflat personalități din mediile diplomatice, academice, religioase și economice ale Austriei și României.

Andrei Șaguna – în amintiri personale

Urișă personalitate a vieții bisericești a secolului al XIX-lea, mitropolitul Andrei Șaguna rămâne una dintre cele mai suave icoane ale neamului nostru românesc.

Cu chipul său de patriarh biblic desprins parcă din frescele vechii biserici episcopale din Rășinari unde a slujit de atâtea ori, Andrei baron de Șaguna, identificat cu destinul neamului său aflat sub stăpâniri străine, a lăsat posterității o uriașă și valoroasă moștenire.

O moștenire spirituală, neegalată până astăzi, ce se cere mereu ocrotită și continuată ca și una materială, strânsă cu multă trudă în vremurile acelea vitrege și care se cere și ea mereu sporită. Mitropolitul Andrei Șaguna a fost un deschizător de multe drumuri în felurite domenii, un semănător iscusit în ogrul Bisericii, al culturii și al propășirii intelectuale și materiale a păstoriților săi.

Cu toiagul arhieresc în mână sa cea dreaptă, cu cuvântul lui Hristos pe buze, cu nădejdea în zile mai bune pentru neamul său în inimă, vlădica Andrei a străbătut vremurile, le-a biruit și biruitor a intrat în ceata mărturisitorilor și a făuritorilor de istorie națională.

Cu credința nezdrușcinată în suflet, cu conștiința fermă că a fost ales de Dumnezeu ca un nou Moise pentru românii ardeleni, Andrei mitropolitul, deși a lucrat într-un climat politic neprielnic, machiavelic, cu desăvârșire antiortodox și antiromânesc, a izbutit să biruie destinul, să înfrunte uneltirile vrăjmașilor și să ridice Biserica și neamul din pulberea istoriei și să le așeze acolo unde le era menirea lor dintotdeauna pe pământul binecuvântat al Daciei străbune. Om politic desăvârșit, cu fața întoarsă mereu spre Viena de unde se aștepta „mila preagrățosului împărat” pentru Biserica și neamul lui, Șaguna a strălucit și prin operele scrise de el și care îi fac cinste până astăzi.

„Nu am obiceiul a umbla pe la baluri și teatre – spunea el cu un anumit prilej – ci șed acasă lângă cărțile mele, pentru că simțesc ponderozitatea chemării mele arhipăstorești”.

Ierarhul luminat și devotat din el era dublat de un veritabil om al literelor și al cugetării.

Șaguna rămâne așadar mare prin opera sa pe toate planurile vieții bisericești și politice din Ardeal.

Cum bine remarcă Gheorghe Tulbure, cel care i-a publicat Scrisorile sale pastorale în 1938 la Sibiu – „câtă vreme un ochiu îl ținea mereu ațintit către Viena, pentru a descifra constelația politică, ochiul celălalt stătea de veghe, păzind turma și îngrijindu-se de pășunea ei duhovnicească”.

De la mitropolitul Andrei Șaguna au rămas până la noi multe și mari realizări. Au rămas și câteva obiecte liturgice pe care el le-a folosit, unele dintre ele chiar el le-a comandat și le-a hărăzit Bisericii.

Amintim aici un rând de ornate arhieresti din mătase brodată cu fir de aur și de argint ce se păstrează în patrimoniul Mitropoliei din Sibiu. Aceste veșminte brodate cu motive florale și cu palmete au fost purtate de către el la sfintele sluj-

be în biserica catedrală și în eparhie unde slujea. Arămas tradiția ca în prima duminică după instalare, noul mitropolit al Ardealului să slujească cu aceste veșminte și cu mitra lui Șaguna.

În anul 1853, mitropolitul Andrei a comandat la Viena o frumoasă cârjă de argint masiv pe care o purta la slujbă și cu care se slujește și astăzi. Având în partea superioară stema mitropoliei Ardealului (mitra arhierescă și cu cap de înger deasupra unui blazon cu o cruce înscrisă în el), cârja are următoarea inscripție cu litere chirilice: „Din evlavia arhierelui Andrei 1853”.

Se păstrează, de asemenea, la Muzeul eparhial mantia arhierescă și un set de dichrotrichere pe care le uzita mitropolitul Andrei.

Tot el a dăruit bisericii episcopale din Sibiu cu hramul Schimbarea la Față un prețios potir din argint aurit lucrat în atelierele din Viena, având încrustate pe el opt scene în email cu patimile Mântuitorului. Era frumosul obicei ca la Paști și la Crăciun să se slujească cu acest potir. Un potir asemănător, dar fără emailuri, a donat Șaguna și bisericii mari din Rășinari, ce se păstrează până astăzi. În tezaurul Mitropoliei se păstrează de asemenea și engolpionul său, lucrat din argint filigranat ce are încastrat o icoană săpată în lemn de chiparos cu scene din viața Mântuitorului, precum și crucea sa pectorală din aur.

În camera Șaguna de la Reședința din Sibiu se păstrează reverenda purtată de mitropolit, de culoare gri cu bumbi roșii cum era obiceiul atunci. Tot acolo se păstrează și o cunună de metal cu emailuri ce a fost depusă deasupra mormântului său de la Rășinari, precum și o cutie din lemn cu o trusă de cuminecat folosită de ierarhul transilvănean.

În sfârșit să amintim și un tablou uriaș ce-l înfățișează pe Șaguna în rasă călugărească cu camilafcă stând pe scaun cu o carte în mână și cu privirea întoarsă spre turma sa cea încredințată spre păstorie.

Acest tablou se află astăzi în Aula Facultății de Teologie din Sibiu și a fost pictat de către maestrul Sava Hentia, originar din localitatea Sebeșel, jud. Alba. Dacă mai amintim și bustul lui Șaguna executat în marmură de către sculptorul Ferenc Kucler – cadou al preoților brașoveni în 1872 – și păstrat în biroul mitropolitan din Sibiu, bastonul său arhieresc aflat în muzeul Mănăstirii Sămbăta de Sus ca și sutele de cărți din biblioteca Mitropoliei din Sibiu ce i-au aparținut, ne putem da seama de importanța acestor lucruri rămase de la el și care ne vorbesc nouă celor de azi ca și generațiilor viitoare de spiritul de dragoste și de jertfelnicie al acestui mare ierarh al Bisericii noastre.

Fie ca să-i păstrăm vie memoria și prin aceste artefacte ce ne amintesc de trecerea lui prin această lume și să ne plecăm frunțile în fața uriașei sale personalități neegale, iată de la 1873 încoace de nimeni și să ne întărim pe deplin convingerea că Șaguna a fost și va rămâne un dar al lui Dumnezeu făcut românilor de pretutindeni.

† VISARION, Episcopul Tulcii

A doua Conferință pastoral-misionară a preoților:

„Mitropolitul Andrei Șaguna – personalitate de excepție a vieții naționale și bisericești din Transilvania. 200 de ani de la naștere”

În conformitate cu prevederile Statutului de Organizare și Funcționare a Bisericii Ortodoxe Române, cea de a doua conferință pastoral-misionară a preoților s-a derulat, în Arhiepiscopia Sibiului, după cum urmează:

1. 20 octombrie 2008 - Protopopiatul Făgăraș. Conferința a fost prezidată de P.S. Andrei Făgărașanul, episcop vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, ca delegat al Î.P.S. Dr. Laurențiu Streza, arhiepiscopul Sibiului și mitropolitul Ardealului.

2. 21 octombrie 2008 - Protopopiatul Rupea. Conferința a fost prezidată de pr. prof. și consilier cultural Dumitru Abrudan, prin aceeași delegație a Î.P.S. Sale Mitropolit Laurențiu al Ardealului.

3. 22 octombrie 2008 - Protopopiatele Brașov, Bran-Zărnești și Săcele (la sediul din Brașov). Conferința a fost prezidată de Î.P.S. arhiepiscop și mitropolit Dr. Laurențiu Streza.

4. 28 octombrie 2008. Protopopiatul Mediaș. Conferința a fost prezidată de pr. prof. și consilier cultural Dumitru Abrudan, ca delegat al Î.P.S. Sale mitropolit Laurențiu al Ardealului.

5. 4 noiembrie 2008. Protopopiatele Sibiu, Avrig, Agnita și Săliște în aula Facultății de Teologie „Andrei Șaguna”. Conferința a fost prezidată de Î.P.S. arhiepiscop și mitropolit Dr. Laurențiu Streza al Ardealului.

Tema conferinței a fost aprobată de Consiliul eparhial încă din ianuarie 2008, când s-a luat în discuție propunerea comemorării, pe toată durata anului 2008, a mitropolitului Andrei Șaguna, cu prilejul împlinirii a 200 de ani de la nașterea sa. Tema a și fost formulată în următorii termeni: „Mitropolitul Andrei Șaguna – personalitate de excepție a vieții naționale și bisericești din Transilvania. Două sute de ani de la naștere”.

Secția culturală a pus la dispoziția Protopopiatelor o schiță de plan și o listă bibliografică selectivă.

Aspectele tratate în referatele prezentate au fost:

1. Biserica Ortodoxă din Transilvania după 1700 și până la momentul Șaguna.

2. Obârșia și studiile tânărului Anastasiu Șaguna. Intrarea în monahism și activitatea didactică și administrativ-bisericească desfășurată la Carloviț și la Vârșeț.

3. Vicar și episcop la Sibiu.

4. Restaurarea Mitropoliei Ardealului și obținerea autonomiei acesteia. Statutul organic.

5. Înfăptuiri pe tărâmul învățământului confesional și a celui teologic-pedagogic.

6. Înființarea tipografiei și înfăptuiri pe plan cultural (tipărituri de manuale școlare, tratate teologice, cărți de cult etc.)

7. „Telegraful Român” și „Îndrumătorul bisericesc” inestimabile moșteniri șaguniene.

8. Editarea Bibliei și disputa cu Ion Heliade Rădulescu.

9. Contribuții la înființarea Astrei. Șaguna primul președinte al acesteia.

10. Activitatea pe plan național-politic. Răvna pentru apărarea drepturilor naționale, religioase și social-politice ale românilor transilvăneni.

11. Relațiile lui Șaguna cu ierarhii de peste munți.

12. Relațiile interetnice și interconfesionale, pe plan local.

13. Mitropolitul Andrei Șaguna în memoria contemporanilor săi și a generațiilor ce au urmat.

14. Voci stăruitoare în direcția canonizării mitropolitului Andrei Șaguna.

Tema conferinței a fost redactată și susținută la fiecare protopopiat de către trei preoți. S-a remarcat peste tot temeinicia tratării temei. Înscrierile la cuvânt au fost numeroase și bogate în conținut. S-a conturat astfel chipul luminos al ierarhului a cărei imagine a rămas vie, ca o icoană, în sufletele slujitorilor Bisericii și ale credincioșilor.

La toate întru-

nirile menționate s-au auzit voci care au propus canonizarea vrednicului ierarh. La ultima dintre conferințe, cea de la Sibiu, din 4 noiembrie 2008, părintele prof. dr. Mircea Păcurariu a prezentat o extinsă și temeinic fundamentată sinteză a motivațiilor care ar îndreptăți înaintarea către Comisia sinodală pentru canonizări a propunerii de înscriere a numelui mitropolitului Andrei în calendarul sfințeniei creștine.

Tot la această conferință de la Sibiu, pr. prof. Dumitru Abrudan a prezentat volumul omagial „Mitropolitul Andrei Șaguna – creator de epocă în istoria Bisericii Ortodoxe din Transilvania”. Volumul, prefăcut de un

cuvânt de omagiere din partea Preafericitului Daniel, patriarhul Bisericii Ortodoxe Române și de un cuvânt introductiv intitulat sugestiv „Nemuritorul și sfântul mitropolit Andrei Șaguna” semnat de Î.P.S. Dr. Laurențiu Streza, arhiepiscopul Sibiului și mitropolitul Ardealului, cuprin-

de și alte cuvinte de suflet precum și studii semnate de ierarhi, profesori de Teologie și alte personalități de cultură din țară și străinătate. Volumul însumează peste 450 de pagini și este bogat ilustrat. De precizat că este primul volum dedicat mitropolitului Andrei Șaguna, dintre cele trei preconizate să apară până în decembrie a.c.

Conferința preoțească din cel de al doilea semestru al acestui an n-a fost ultima manifestare dedicată lui Șaguna dintre cele înscrise în planul pe 2008. Urmează încă și alte manifestări, care vor fi înconunate cu Sfânta Liturghie și slujba de pomenire ce se va oficia în Duminica din 21 decembrie a.c. la Rășinari.

Pr. prof. Dumitru ABRUDAN

ANDREI ȘAGUNA 1808 - 1873

Mitropolitul Andrei Șaguna și Săliștea

„Învățătură bisericească și profană; cultură vastă, câștigată în atâția ani lungi de călugărie harnică și trează; spirit de jertfă din care au răsărit spre binele neamului și Bisericii noastre, roade atât de îmbelșugate; fapte și îndrumări culturale de o epocală importanță și idei înaintate cum la puțini dintre contemporani se vor găsi - toate acestea, într-o armonioasă îmbrățișare, constituie **individualitatea lui Șaguna**”, așa îl caracteriza pe Mitropolitul Andrei Șaguna sălișteanul nostru, istoricul și protopopul Ioan Lupaș (Ioan Lupaș, „Mitropolitul Andrei Șaguna - monografie istorică”).

Marele mitropolit a poposit de multe ori în Săliște, pentru că a îndrăgit aceste locuri și pe credincioșii de aici, care erau statornici în credința

strămoșească.

În data de 6 iulie 1847, a venit pentru prima dată în Săliște, în calitate de vicar, și a poposit în casa lui Dumitru Borcea, „ctitorul cel bătrân” al Bisericii Mari.

Cu ocazia acestei vizite, bătrânii satului, în semn de recunoștință pentru cinstea pe care le-a făcut-o, l-au întrebat cu ce să-l cinstesc?

Vicarul Șaguna le-a pus întrebarea: „Ale cui sunt pădurile de deasupra satului?”

„Ale satului”, i-au răspuns bătrânii. „- Dacă sunt ale satului și vreți să-mi faceți un dar, atunci să le cinstiți bisericii!”

Atunci bătrânii și mai-marii satului le-au dăruit bisericii și la indicația marelui Andrei Șaguna s-a plantat tot acest deal al Foiții, rămânând această pădure în posesia Bisericii din Săliște până în 1948 - la naționalizare - și revenind Bisericii după 1990.

În prezența lui Șaguna, obștea a numit apoi încă 3 ctitori, pe lângă Dumitru Borcea, pe Dimitrie Răducu, Coman Schitea și Ioan Mosora.

În anul 1851, după cum reiese din însemnarea rămasă pe un Minei din septembrie, Dumitru Borcea - ctitorul cel bătrân al bisericii - a fost călugărit de Andrei Șaguna, primind numele de monahul David, marele Mitropolit participând și la înmormântarea acestuia, doi ani mai târziu, în 1853. Fiul bătrânului Dumitru Borcea, preotul Dimitrie Borcea, a fost făcut de mitropolitul Șaguna *namestnic protopopes* (administrator sau locțiitor) datorită calităților sale.

În 1851, Șaguna împrumută din „lada alodială a comunității din Săliște” suma de 5000 de florini de argint, în scopul dobândirii unor locuințe pentru candidații la preotie.

Mai târziu, la un an după ce a inițiat colecta pentru construcția unei catedrale mitropolitane în Sibiu,

în 1859, trimite pe preotul Nicolae Moga și ctitorul Dumitru Răducu, cu o „*hârtie arhierască*” la săliștenii aflați cu turmele de oi „în țară”, care se întorc cu frumoasa sumă de 898 florini și 98 de creițari, pe care o depun în contul acestei lucrări, în 1860. Această sumă se adaugă la colecta făcută în Săliște până atunci și apoi tot săliștenii fac mai multe colecte la îndemnul celorlalți ierarhi sibieni, care i-au urmat Mitropolitului Șaguna, până la terminarea catedralei mitropolitane.

Dragostea și atașamentul deosebit al săliștenilor pentru ierarhul lor s-a manifestat mai ales în timpul Dietei de la Sibiu din 1863-1864, când aceștia îl aleg în unanimitate ca deputat al Scaunului Săliștei, mandat pe care acesta îl îndeplinește refuzând pe cel de senator de drept oferit de Curtea de la Viena. Când Președintele Cancelariei aulice transilvănene i-a telegrafiat că nu e admisibil să renunțe la invitația împăratească de dragul votului izvorât din încrederea unei circumscripții electorale, el răspunde că nu poate înșela încrederea alegătorilor săi sălișteni, „întru care partea cea mai mare fiind oieri, numai din considerație față de persoana lui și-au amânat plecarea la turmele lor de peste Dunăre până după ziua alegerii, aducând prin aceasta un mare sacrificiu.” (Ioan Lupaș, *Mitropolitul Andrei Șaguna - Cuvântări comemorative la semicentenarul lui Andrei Șaguna*) „De aceea îmi este absolut cu neputință a-i face acum să se simtă înșelați în încrederea lor.”

Drept recunoștință pentru încrederea arătată, Șaguna lasă pe seama Școlii din Săliște diurnele ce i s-au cuvenit de la Dieta Arădeană - în sumă de 685 de florini - „cu menirea de a se capitaliza această sumă 100 de ani”. Până la sfârșitul anului 1904, această sumă a crescut la 12.235 coroane (conform protocolului sinodului din 1905). De asemenea a acordat burse tinerilor studenți buni la învățătură din familiile nevoiaș.

Care a fost recunoștința săliștenilor pentru iubitul lor ierarh-marele Mitropolit Andrei Șaguna?

- În amintirea lui, săliștenii au dat numele său celei mai mari străzi din localitate.

- În fiecare an, în ziua de 30 noiembrie (de Sfântul Andrei), după terminarea Sfintei Liturghii se săvârșește pomenirea și slujba parastasului Mitropolitului Andrei Șaguna, după care se cântă imnul „Lui Andrei Șaguna” și se evocă personalitatea marelui dispărut.

- În Săliște există un mare și frumos tablou al Mitropolitului Andrei, executat de pictorul Ludovic Kandler din München (care a contribuit și la înfrumusețarea catedralei din Sibiu), tablou care se găsește în sala festivă a școlii din Săliște.

Poate nu întâmplător, cel mai de seamă exeget al vieții și operei mitropolitului Andrei Șaguna a fost un fiu al Săliștii, protopopul și istoricul Ioan Lupaș, care i-a închinat o monumentală monografie, premiată de Academia Română (1909).

Săliștenii îi vor purta o vie recunoștință, iar numele lui va rămâne înscris cu litere de aur în trecutul Bisericii noastre strămoșești, putând fi considerat cel mai de seamă ierarh pe care l-a avut Biserica Ortodoxă din Transilvania.

Pr. Ioan CIOCAN
Protopop de Săliște

Copii și tineri din toată țara, laureați ai concursului despre Sfânta Scriptură și Sfânta Liturghie

La Palatul Patriarhiei a avut loc sâmbătă decernarea premiilor câștigătorilor Concursului Național de Creație Literară „Anul jubiliar al Sfintei Scripturi și al Sfintei Liturghii”, desfășurat în perioada 11 aprilie - 1 noiembrie 2008. Au fost oferite aproape 30 de premii pentru cele trei categorii: Învățământ religios, Învățământ teologic preuniversitar și Învățământ teologic universitar. La ciclul primar au participat 500 de lucrări venite din întreaga țară, iar la gimnaziu și liceu au fost evaluate aproximativ 300 de materiale primite din partea elevilor.

În Sala Aula Magna „Teotist Patriarhul” din Palatul Patriarhiei a avut loc sâmbătă, 1 noiembrie, decernarea premiilor câștigătorilor Concursului Național de Creație Literară „Anul jubiliar al Sfintei Scripturi și al Sfintei Liturghii”. La această festivitate au participat Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, PS Ciprian Cămpineanu, Episcop-Vicar Patriarhal, părintele Gheorghe Holbea, consilier al Sectorului teologic educațional din cadrul Patriarhiei Române, inspectorii pr. Mihai Iliescu, George Jambore, Florin Marica. La ceremonie a fost prezent și diac. Bogdan Popescu, fostul consilier al Sectorului teologic educațional,

cel care, la inițiativa Părintelui Patriarh, a lansat acest concurs, desfășurat în perioada 11 aprilie - 1 noiembrie 2008. Manifestarea a fost moderată de părintele Mihai Gojgar, redactor la postul de televiziune TRINITAS al Patriarhiei Române.

Cele două momente sărbătorite, tipărirea acum 500 de ani a primei cărți în limba slavonă și 320 de ani de la apariția Bibliei de la București, au fost marcate înainte de premiera copiilor de două prelegeri, susținute de asistent dr. Alexandru Mihăilă, cadru didactic la Facultatea de Teologie „Justinian Patriarhul”, care a prezentat studiul „Noul Testament de la Bălgrad și Biblia de la București - însemnătatea lor în viața poporului român” și de pr. dr. Vasile Gavrilă, cu lucrarea „Sfânta Liturghie și Liturghierul ieromonahului Macarie”.

Scopul concursului

Festivitatea de premiere a fost deschisă de PS Episcop Ciprian care, în cuvântul său, a spus că acest concurs se înscrie în seria evenimentelor organizate anul acesta cu prilejul împlinirii a 500 de ani de la tipărirea Liturghierului ieromonahului Macarie, prima carte tipărită pe sol românesc și cu prilejul împlinirii a 320 de ani de la apariția Bibliei de la București. Scopul acestui concurs a fost evocarea și aniversarea acestor două momente deosebit de importante din viața culturală și religioasă a poporului român, dar a constituit și încurajarea tinerilor, a elevilor în mod deosebit, în ceea ce privește citirea și cercetarea Sfintei Scripturi, pentru a-i face să înțeleagă însemnătatea Sfintei Liturghii în viața comunității de credincioși, pentru a-i motiva și stimula în participarea lor la Sfânta Liturghie, precum și în implicarea lor în viața Bisericii, în activitățile sociale și misionare ale acesteia. Nu în ultimul rând, s-a avut în vedere promovarea și descoperirea talentelor literare în domeniul religios la nivelul tuturor

școlilor. Participarea masivă a elevilor la concursul organizat de Patriarhia Română, interesul pentru lucrările din sfera religiei dovedesc importanța pe care o are ora de religie în cadrul învățământului de stat la toate ciclurile: primar, gimnazial și liceal și eficiența studiului acestei discipline, observându-se o apropiere tot mai puternică a tinerilor față de Sfânta Biserică. Lucrările elevilor au fost evaluate săptămâna trecută de o comisie de profesori selectați din toate zonele țării. După înmânarea premiilor, corul de copii al Radiodifuziunii Române aflat sub bagheta dirijorului Voicu Popescu a încântat prin virtuozitatea cu care a interpretat mai multe piese religioase.

În ce constă geniul Ortodoxiei

La finalul manifestării, Patriarhul Daniel a arătat că sărbătorirea acestui jubiliar nu s-a oprit doar la nivelul ierarhilor, preoților, mănăstirilor și teologilor, ci a rodit în sufletele tinerilor și ale elevilor care au dovedit că ora de religie e o mare binecuvântare pentru Biserică, pentru viața și misiunea ei în societate. „Bucuria cea mare a fost descoperirea că Biserica are o multime de flori spirituale, de muguri de lumină, flori ale Bisericii, care s-au adăpat din cuvântul viu al Sfintei Scripturi și din rugăciunile Bise-

ricii”, a spus Părintele Patriarh. Au fost remarcate ca virtuți la tinerii premiați receptivitatea acestora în înțelegerea mesajului biblic și sensibilitatea de exprimare a trăirii liturgice din punct

de vedere literar creștin, poetic și reflexiv, teologic, meditativ, dar și muzical. „Sfânta Scriptură, pentru ortodocși, este temelia Sfintei Liturghii. 98 de referințe din Vechiul Testament și 114 din Noul Testament sunt prezente în Liturghia Sfântului Ioan Gură de Aur. Liturghia este confirmarea Sfintei Scripturi. Finalul Evangheliei după Matei «Iată Eu sunt cu voi până la sfârșitul veacurilor» este o promisiune, o făgăduință care se împlinește în salutul central al Sfintei Liturghii «Hristos în mijlocul nostru. Este și va fi». Ceea ce Scriptura a promis, Liturghia a confirmat. În aceasta constă geniul Ortodoxiei, de a nu despărți Scriptura de Liturghie, nici Liturghia de Scriptură. Dar ele nu pot fi văzute astfel decât în Biserica. Biserica a fixat canonul Scripturii și tot ea a alcătuit Sfânta Liturghie. Hristos este centrul Scripturii și al Liturghiei. Celebrarea acestui jubiliar a constituit o conștientizare mai intensă a ceea ce suntem și ce trebuie să fim, adică iubitori ai Scripturii și ai Euharistiei”, a continuat Preafericitul Sa.

La final, Întâistătătorul Bisericii Ortodoxe Române a felicitat pe tinerii care au fost premiați și pe toți cei ce au contribuit la desfășurarea în bune condiții a acestui concurs.

Câștigătorii de la fiecare secțiune au fost recompensați de către Patriarhia Română cu diplome, premii în bani și cărți, iar premiul I la categoria Învățământ Teologic Universitar l-a reprezentat un pelerinaj în Grecia, la Eghina, locul de naștere al Sfântului Ierarh Nectarie. Acest premiu a revenit studentului Alexandru Chituță, anul II la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu.

Augustin PĂUNOIU

(Articol preluat din „Ziarul Lumina”, nr. din 3 nov. 2008)

PROGRAMARE DE CONCURS

În condițiile obișnuite de concurs, publicăm spre ocupare următoarele parohii vacante:

1. Parohia Ilimbav - Protopopiatul Agnita
2. Parohia Merghindeal - Protopopiatul Agnita
3. Parohia Noiștat - Protopopiatul Agnita
4. Parohia Vecerd (Metiș) - Protopopiatul Agnita
5. Parohia Spitale III Brașov - Protopopiatul Brașov
6. Parohia Spitale V Brașov - Protopopiatul Brașov
7. Parohia Șmig - Protopopiatul Mediaș
8. Parohia Fântânele-Cacova - Protopopiatul Săliște
9. Parohia Vulcan - Col. 1 Mai - Protopopiatul Bran-Zărnești
10. Parohia Rodbav - Protopopiatul Făgăraș

Termen de concurs: 15 noiembrie - 15 decembrie 2008

Cei care doresc să ocupe aceste posturi vor înainta cererile în termenul legal la Oficiile Protopopești, anexând (unde e cazul) adeverințe cu certificatul de la cursurile de îndrumare.

După expirarea termenului de concurs, Oficiile Protopopești ne vor înainta urgent dosarele cu cererile candidaților.

P.C. Protopopi sunt îndrumați să verifice cererile candidaților în care se vor menționa: vechimea în funcția anterioară, examene absolvite, situația socială (domiciliu, copii, părinți, locul de muncă al soției etc.).

Cererile care nu cuprind aceste puncte sau nu au acte doveditoare ale acestor puncte nu vor fi luate în considerare la desfășurarea concursului.

Termen de contestație: 15 zile de la data numirii.

Pr. Conf. Dr. Constantin Necula
Consilier administrativ-bisericesc

URME DIN TRECURT

Mănăstirile ortodoxe dispărute Județul Brașov (I)

O viață monahală și mai bine conturată a existat în aria actualului județ Brașov, parte componentă a Arhiepiscopiei Sibiului. De pildă, în **Țara Făgărașului**, în afară de mănăstirea Sâmbăta de Sus, existau o serie de alte schituri care au cunoscut și ele forța distructivă a hotărârii nedrepte a generalului austriac Buccow. Numărul mare al schiturilor ortodoxe din această zonă nu trebuie să surprindă pe nimeni, dacă se are în vedere structura populației. Astfel, dacă este să ne referim la populație, se poate observa mai ales pentru Țara Făgărașului, o strânsă legătură între etnie, limbă și confesiune, din care reținem preferința clară pentru religia și limba populației majoritare.

Principalele schituri, în prima jumătate a secolului al XVIII-lea, erau: Arpașul de Sus, Arpașul de Jos, Berivoiul Mare, Berivoiul Mic, Bucium, Comana de Jos, Comana de Sus, Cuculata, Dejani, Drăguș, Lisa, Netot, Mărgineni, Ohaba, Perșani, Peștera, Porumbacul de Jos, Porumbacul de Sus, Sâmbăta de Jos, Scorei, Șercăița, Șinca Veche, Telechi Recea, Vaida Recea, Veneția de Sus, Viștea de Jos, Viștea de Sus. Într-o scrisoare din 17 ianuarie 1860, trimisă de Vasile Maxim episcopului Andrei Șaguna, se consemna: „...aici, în Țara Făgărașului mai la toate satele de sub poalele munților Făgărașului a fost pe la obârșile văilor celor mai frumoase câte o mănăstire de călugări precum la satele: Sâmbăta de Sus, Berivoiul mari pe Valea Sebeșului, la Șercăița, Șinca Nouă, Perșani, Veneția, Comana de Jos, Scorei, Porumbacu de Jos, care mai stau în ruină și în ziua de azi. Toate aceste mănăstiri se zice a fi fost arse și dărâmate prin generalul von Bucow și frații călugări fură fugăriți prin Țara Românească pe la anul 1760, adevărat cu o sută de ani înainte de aceasta, iar locurile și averile fostelor mănăstiri s-au confiscat și s-au împărțit prin fisc proprietarilor sătești. Și urmele se văd și numirile mănăstirilor se mențin până azi, aflându-se în acele locuri multe grădini cu pomaturi alese...”.

Vom prezenta scurte monografii ale acestor străvechi așezăminte monahale, unele dintre ele reactivate, tocmai pentru a da posibilitatea cititorilor de a cunoaște și mai bine crâmpoie din viața noastră bisericească, atât de încercată în vremurile de restriște.

Mănăstirea Arpașul de Jos. Era amplasată la aproximativ 5 km față de satul cu același nume, în dumbrava de stejari cunoscută sub numele de „Podeiul”, pe moșia contelui Adam Teleki. Din nefericire mănăstirea a fost arsă din ordinul lui Buccow, în vara anului 1761. Vestigiile din piatră și cărămidă mai indicau, în prima jumătate a secolului trecut, locul unde funcționa biserica și chiliile călugărilor. Cea mai veche mențiune documentară despre acest schit, care purta hramul „Adormirea Maicii Domnului”, aparține anului 1726, privind o plângere a boierilor din satul limitrof. Mai târziu, în 1728, preotul Ioan, fiul preotului Radu din Arpașul de Jos, dăruia așezării mănăstirești de aici un *Evloghion* tipărit în 1713, „ pe seama sfintei mănăstiri de la Arpaș, până când va sta biserica”. Pe coperta cărții apărea numele „ereului Ion Ni-acșă”, cu siguranță numele complet a donatorului. Acestei mănăstiri îi este dăruit, în 1733, un *Triod* (tipărit la Râmnic, în 1731), de către același preot Ioan, care iată se dovedește unul dintre apropiații lăcașului monahal. Potrivit conscripției din anul 1748 în mănăstire mai viețuiau un preot, patru călugări și șase călugărițe, pentru ca în 1756 aici să mai fie cunoscut cu numele numai ieromonahul Isaia. Numele celui din urmă ne este cunoscut

de pe însemnarea făcută, de el însuși, pe un *Octoih* (Râmnic, 1732), cu acest prilej fiind menționat și hramul mănăstirii. Monahii de aici au dus, începând cu anul 1746, o susținută luptă de apărare a identității spirituale, evident împotriva uniatismului, dovedindu-se vrednici apărători ai credinței strămoșești. Ca urmare a acestui fapt generalul austriac Buccow a comandat incendierea ei, în 1761.

Mănăstirea Arpașul de Sus a fost un așezământ monahal, datând cert din secolul al XVII-lea. În anul 1747 la această mănăstire s-a călugărit preotul local Aldea. Biserica și chiliile aferente s-au ridicat pe moșia aceluiași conte Adam Teleki. Alte informații despre existența acestei așezări monahale sunt furnizate de o însemnare, făcută la 9 ianuarie 1749, de către ieromonahul Amfilohie, pe un *Miniei*, cumpărat de preotul Aldea. Așezarea mănăstirească a scăpat de distrugerea lui Buccow, fiind amintită de episcopul unit Petru Pavel Aron, într-un act din 1 februarie 1769 (din care aflăm că responsabil pentru acapararea unui lot de fân și a clopotului a fost un membru al familiei Teleki), pentru ca ulterior să nu mai fie amintită de alte acte ale timpului, dispărând din lipsă de viețuitori.

Mănăstirea Berivoiul Mare. Localitatea aferentă acestei așezări este foarte veche. Astfel, în secolul al XVII-lea a fost amintit un protopop cu numele Ștefan, căruia principele Gheorghe Rákoczy I, prin decretul din 21 mai 1647, îi acordase jurisdicția asupra Țării Făgărașului, scoțând această parte de sub oblađuirea mitropolitului Simion Ștefan de la Alba Iulia. Potrivit conscripției din 1748 aici se afla o mănăstire, ridicată pe pământul unui nobil local, Iosif Boier. Obștea monahală era foarte bine conturată, numărând 14 călugări, îndrumați duhovnicește de către starețul Ghierasie. După distrugerea din 1761, același nobil local, Iosif Boier, și-a însușit întreaga avere imobilă și mobilă aparținând de vatra monahală respectivă. În urma acțiunii distructive coordonată de Buccow viața monahală de la Berivoiul Mare a încetat, rămânând vie însă în tradiția locului, așteptându-și momentul readucerii la viață.

Mănăstirea Berivoiul Mic. Referitor la existența acestei așezări monastice părerile cercetătorilor sunt împărțite, mai ales că ea a fost menționată pentru prima dată doar de conscripția episcopului Atanasie Rednic. Acesta relatează, în conscripția sa din 1765, că ar fi funcționat o mănăstire și la Berivoiul Mic. Istoricii Zenovie Păclișanu și mai ales Ștefan Meteș preiau informația respectivă, considerând ca probabilă existența unei așezări monahale la Berivoiul Mic. De asemenea, existența mănăstirii nu a fost pusă la îndoială nici de părintele profesor Mircea Păcurariu, informația fiind preluată și de Ioanichie Bălan și Mihai Vlasie, în lucrările lor de referință. Mențiunea făcută de Atanasie Rednic se referă la o mănăstire care a existat și care, la vremea conscripției, mai avea doar o avere imobilă, fiind lipsită de viețuitori. Cu toate acestea ierarhul unit amintește existența ei, ferindu-se să îi afirme ortodoxia, într-un moment în care desigur se dorea o consolidare deplină a Bisericii Greco-Catolice.

Bibliografie: Ilarion Pușcariu, *Documente pentru limbă și istorie...*, vol. I, p. 390, David Prodan, *Boieri și vecini în Țara Făgărașului în sec. XVI-XVII*, în AIIC, 1963, p. 300, Ionel Boamfă, *Țara Oltului. Studiu de geografie istorică cu privire specială asupra relațiilor cu toponimia. Teză de doctorat-rezumant*, Iași, 2005, p. 9-10.

Dr. Sebastian Dumitru CÂRSTEA

Consultație teologică la Viena – comunicat –

La Viena s-a desfășurat, în perioada 30 octombrie – 2 noiembrie 2008, o consultație teologică având ca temă: *„Botezul în viața bisericilor noastre”*, organizată de Conferința Bisericilor Europene (CEC) și Comunitatea Bisericilor Protestante din Europa (CPCE - denumită anterior Comunitatea Bisericească Leuenberg, Leuenberg Church Fellowship). Prin această consultație s-au dezvoltat discuțiile începute la Academia Ortodoxă din Creta (2002), și continuate la Wittenberg (2004) și Constantinopol (2006), despre semnificația ecumenică a doctrinei despre Biserica lui Iisus Hristos. La această a patra consultație au participat teologi ortodocși, luterani și reformați. Au fost prezenți și observatori din partea Bisericii Apostolice Armele și din partea Comunității Bisericești Porvoo. Toate bisericile reprezentate sunt membre ale Conferinței Bisericilor Europene. Co-moderatorii întrunirii au fost Î.P.S. Mitropolit profesor dr. Gennadios de Sassima (din partea CEC) și domnul profesor dr. dr. h. c. Michael Beintker (din partea CPCE).

Prin două referate introductive s-au prezentat rezultatele discuțiilor despre Botez în dialogurile ecumenice bi- și multi-laterale din deceniile trecute. Părintele profesor Viorel Ioniță a vorbit despre Botez în dialogurile dintre ortodocși și luterani, iar domnul profesor Michael Beintker despre dialogurile dintre ortodocși și reformați. În toate aceste dialoguri s-a ajuns la anumite acorduri în privința naturii Botezului creștin.

Î.P.S. Mitropolit Ghenadios de Sassima a prezentat Botezul în viața Bisericii Ortodoxe și a accentuat că acum este timpul să se găsească o înțelegere comună a Botezului, pentru a se putea ajunge la comuniune euharistică într-un viitor nu prea îndepărtat. Apoi a detaliat caracteristicile fundamentale ale doctrinei ortodoxe despre Sfânta Taină a Botezului, prezentate în legătură cu Sfintele Taine ale Mirungerii și Euharistiei, și a subliniat perspectivele pentru recunoașterea reciprocă a Botezului. Pentru a se împlini acest deziderat va trebui să se ia act și să se studieze rezervele ortodocșilor cu privire la anumite aspecte ale teologiei și practicii baptismale apusene.

Părintele conferențiar Nicolae Moșoiu a prezentat un referat despre rânduiala Sfintei Taine a Botezului în Biserica Ortodoxă și a explicat bogăția conținutului textului Sfintei Taine și legătura sa cu Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție, oferind referințe patristice relevante. A descris rolul Botezului în procesul mântuirii, a precizat locul său în viața Bisericii și a arătat că o caracteristică specială a rânduiei ortodoxe este atât unitatea internă cât și diferența dintre Botez și Mirungere. Pornind de la un fragment din rugăciunea pe care săvârșitorul o rostește în taină înainte de sfințirea apei baptismale și prin care se adresează Sfintei Treimi: („...”) și fă să ia formă – morphoson Hristosul Tău în acesta ce se va naște din nou prin a mea nevrednicie”, participantul român a explicat că prin Botez, Mirungere și Euharistie, Hristos ia formă – morphé în om și, ca o consecință, Dumnezeu Tatăl îl înfiază.

Din partea CPCE, doamna profesoară dr. Friederike Nussel a vorbit despre Botez și administrarea sa în bisericile protestante, iar domnul profesor dr. Martin Wallraff, despre stimulii din teologia părinților bisericești pentru înțelegerea protestantă a Botezului. Începând cu investigarea empirică a înțelegerii actuale a Botezului în bisericile protestante, doamna profesoară dr. Friederike Nussel a dezvoltat doctrina despre Botez și despre practica baptismală protestantă. A subliniat că Botezul administrat potrivit Evangheliei nu devine valid prin recunoaștere publică, ci prin promisiunea și lucrarea lui Dumnezeu în Botez. Recunoașterea publică a Botezului nu poate însemna mai mult decât acceptarea promisiunii lui Dumnezeu. Demnă de menționat este recunoașterea reciprocă a Botezului de către unsprezece biserici din Germania, unde Botezul este văzut ca un „semn al unității”, fiindcă cei botezați sunt uniți atât cu Hristos, cât și cu poporul Său din toate timpurile și locurile. Domnul profesor dr. Martin Wallraff a atras atenția asupra consensului din Biserica primară, concretizat prin canonul 7 al celui de al doilea Sinod ecumenic (Constantinopol, 381), potrivit căruia orice Botez cu apă, administrat în numele Sfintei Treimi, trebuie să fie considerat a fi valid. Înțelegerea protestantă este în acord cu tradiția patristică, atunci când susține că Botezul este fundamentat în credință și presupune credința. Prin referința la Fericitul Augustin, domnul profesor Wallraff a demonstrat legătura dintre Botez, evanghelizare și educație, deosebit de relevantă astăzi.

Consultația a confirmat importanța temei, Botezul ocupând un loc central în viața Bisericii. Ambele părți implicate în dialog au reconfirmat convingerea că Botezul cu apă, săvârșit în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, nu poate fi repetat. Există acord între cele două tradiții cu privire la natura Botezului și la faptul că, de regulă, Botezul este săvârșit de persoane hirotonite. Totodată a fost posibil să se detalieze elementele esențiale ale Botezului: crezul, întrebările de la Botez, lepădările, angajamentul pentru o viață în consonanță cu promisiunile baptismale și cu binecuvântarea. Bogata diversitate a formelor rituale nu este cauză de dezbinare bisericească, ci poate îmbogăți perspectiva. S-a exprimat acordul și în privința faptului că Botezul trebuie săvârșit în prezența comunității. De asemenea, datorită înțelegerii comune a Botezului și a stadiului actual al dialogurilor ecumenice este potrivit să se folosească de toți Crezul niceo-constantinopolitan.

În pofida diferențelor dintre tradiții, este important de menționat faptul că, așa cum, pe de o parte, Botezul,

Mirungerea și Euharistia constituie o rânduială comună, pe de altă parte, există o legătură între Botez, Confirmare și Sfânta Împărtășanie. Potrivit înțelegerii ortodoxe, Botezul și Mirungerea își găsesc împlinirea în Euharistie. Ambele tradiții trebuie să explice semnificația Botezului și a credinței din perspectiva căutării contemporane a semnificației vieții, și să exprime mesajul Evangheliei.

În ambele tradiții există argumente în favoarea recunoașterii reciproce a Botezului. Cu toate că mai sunt încă diferențe, se recomandă bisericilor să facă pași înspre recunoașterea reciprocă a Botezului. Datorită diferențelor existente participării realizează că un acord esențial cu privire la Botez și recunoașterea sa reciprocă vor avea consecințe eclesiologice care vor necesita studii viitoare. O mai mare apropiere este necesară, de exemplu, în privința înțelegerii diferite a Mirungerii și a Confirmării.

Consultația s-a desfășurat într-o atmosferă constructivă, deschisă și ospitalieră. În după-amiaza zilei de 30 octombrie participanții au fost oaspeții bisericilor evanghelice austriece la recepția dedicată zilei Reformei. În dimineața zilei de 31 octombrie, ziua comemorării Reformei, au asistat la serviciul religios de la catedrala luterană din Viena. Apoi au fost primiți de Î.P.S. Mitropolit Michael Staikos la reședința sa. În timpul audienței, în numele Sanctității Sale Patriarhul Ecumenic Bartolomeu, Î.P.S. Sa a înmănat domnului dr. Michael Bunker, episcopul Bisericii Evanghelice C.A. din Austria și secretarul general al CPCE, crucea Patriarhiei Ecumenice. Î.P.S. Mitropolit Michael Staikos a apreciat călduros procesul consultației teologice dintre Bisericile ortodoxe membre ale CEC și bisericile membre ale CPCE, și a subliniat că în Austria, recunoașterea reciprocă a Botezului este un fapt realizat deja.

Rugăciunea comună a fost parte importantă a consultației, deoarece împreună cu întâlnirile personale și activitatea teologică s-a întărit în mod considerabil comuniunea dintre participanți, adâncindu-se înțelegerea reciprocă a tradițiilor. Prin urmare, participanții sunt în favoarea continuării procesului acestei consultații teologice.

Pr. conf. dr. Nicolae MOȘOIU

Consiliul Conferințelor Episcopale Europene (CCEE) are un nou Secretar General

Duarte Nuno Queiroz de Barros da Cunha este noul Secretar General al CCEE. El a fost instituit în această funcție, cu un mandat de cinci ani, în după-amiaza zilei de 1 octombrie anul curent de către Președintele CCEE în cadrul întâlnirii anuale a CCEE ținută la Budapesta între 30 septembrie – 3 octombrie 2008. Părintele da Cunha urmează astfel în această funcție pe Monseniorul Aldo Giordano, care după treisprezece ani cât a ocupat această funcție, la 7 iunie 2007 a fost numit de către papa Benedict al XVI-lea ca trimis și observator special al Sfântului Scaun pe lângă Consiliul Europei de la Strassbourg. Monseniorul Aldo Giordano este cunoscut la Sibiu ca Secretar General al CCEE, calitate în care a activat la organizarea celei de-a treia Adunări Ecumenice Europene ținută la Sibiu între 4-9 septembrie 2007.

Părintele Da Cunha este, din 1993, preot al Patriarhatului de Lisabona (Portugalia). S-a născut la 1 iunie 1968. A studiat teologia la Universitatea Catolică din Lisabona unde a urmat mai apoi cursurile de Master și cele de studii pastoral. A studiat apoi la Roma unde a obținut, la Universitatea Gregoriană, mai întâi licența în teologie (1995), iar mai apoi doctoratul (1998) cu teza *Prietenia în opera Sfântului Toma din Aquino*. După ce a revenit în Portugalia a fost mai întâi Secretar General al Patriarhului Lisabonei (1997-2000), după care, între 2000-2004, a activat ca profesor de Teologie socială a Bisericii la Facultatea de Științe Umaniste din Lisabona și ca profesor pentru Credință și Teologie la Facultatea de Teologie a Universității Catolice din Portugalia. Între anii 2002-2005 a predat de asemenea Eccelesologie, Teologie fundamentală, Eshatologie și Mariologie la Seminarul Catolic din Osttimor. Este autorul a numeroase lucrări de specialitate, domeniul său de cercetare fiind viața și opera lui Toma din Aquino, familia, etica socială etc.

În paralel cu activitatea de profesor, a desfășurat o intensă activitate social-caritabilă fiind Asistent pentru Secretariatul pentru Familie (1997-2007). În 1998 a fondat Asociația „Ponto de Apoio à Vida”, o instituție privată care se ocupă de femeile însărcinate aflate la nevoie. Astăzi el este președintele acestei instituții. Din 1998 este capelan al instituției private „Ajuda de Berço” care se ocupă de copii abuzați. Părintele da Cunha vorbește fluent portugheza, italiana, engleza, franceza și spaniola.

CCEE este o organizație catolică ce cuprinde treizeci și trei de conferințe catolice din Europa, reprezentate prin președinții lor. La aceștia se adaugă Arhiepiscopul de Luxemburg, Arhiepiscopul Principatului Monaco și episcopul catholic de Chișinău. Conform statutului CCEE aprobat de papa Ioan Paul al II-lea în 1995, această organizație are drept scop susținerea unei mai strânse colaborări între diferitele conferințe episcopale europene, precum și între acestea și Sfântul Scaun (pentru detalii vezi www.ccee.ch). CCEE are și atribuții ecumenice, mai ales în ceea ce privește relațiile cu Conferința Bisericilor Europene, împreună organizând conferințele ecumenice europene, ultima dintre ele (a treia) fiind organizată la Sibiu în septembrie 2007.

Surse: Comunicatul de Presă al CCEE; Kathpedia

Pr. Lect. Dr. Daniel Buda

DIN ACTUALITATEA BISERICESCĂ PANORTODOXĂ

Patriarhul Ecumenic Bartolomeu I invitat la Sinodul General al Episcopatului Catolic

În perioada 17-18 octombrie, Patriarhul Ecumenic Bartolomeu I s-a aflat la Roma, unde a participat în calitate de invitat la întrunirea generală a Sinodului Bisericii Romano-Catolice. În deschiderea alocuțiunii Sale, Sanctitatea Sa a afirmat: „Este pentru prima dată când se dă posibilitatea unui Patriarh Ecumenic să se adreseze Sinodului Episcopilor Bisericii Romano-Catolice, să participe la un eveniment de un nivel atât de înalt al Bisericii-surori. Credem că e vorba de rezultatul lucrării Duhului Sfânt, Care conduce Bisericile noastre la relații mult mai apropiate și mai profunde. Un pas important pentru redobândirea unității depline”.

Menționăm faptul că, dorind să cinstească prezența Patriarhului Ecumenic la un astfel de eveniment al Bisericii Romano-Catolice, Papa Benedict al XVI-lea a hotărât ca sesiunea la care va participa Patriarhul Bartolomeu să nu se mai țină în Sala Nervi, ci în „Capela Sixtină”, în renumitul paraclis înfrumusețat de frescele lui Michelangelo, unde se adună de fiecare dată cardinalii pentru alegerea Papei.

Având în spate „Judecata de apoi” a lui Michelangelo, Patriarhul Ecumenic a vorbit despre importanța temei Sinodului, dedicată Cuvântului lui Dumnezeu: „Biserica are nevoie să redescopere Cuvântul lui Dumnezeu fiecărei generații și să îl facă cunoscut lumii contemporane cu o înnoită vigoare și convingere, care adânc în inima ei însetează după

mesajul de pace, speranță și iubire al lui Dumnezeu”. Referindu-se la doctrina patristică a „simțurilor spirituale”, Sanctitatea Sa a vorbit despre cele trei „câi spirituale de percepere” a Cuvântului lui Dumnezeu, respectiv: ascultarea, contemplarea și atingerea sau împărtășirea de Cuvântul lui Dumnezeu. Afirmând faptul că Scriptura a fost întotdeauna percepută ca o realitate vie și nu ca o carte moartă, ilustrând o istorie vie despre relația unui Dumnezeu viu cu un popor viu, Patriarhul Bartolomeu a evidențiat faptul că „creștinii trebuie să ofere o perspectivă unică – dincolo de aspectul social, politic sau economic – despre nevoia de eradicare a sărăciei, să ofere un echilibru în lume, să combată fundamentalismul și rasismul și să încurajeze toleranța religioasă într-o lume aflată în conflict”. Potrivit Sanctității Sale, fiecare dintre noi „este chemat să devină ca focul, să atingă lumea cu forța mistică a Cuvântului lui Dumnezeu, pentru ca – noi fiind o extensie a Trupului lui Hristos – lumea să poată spune și ea: Cineva m-a atins!”. În încheierea mesajului său, Patriarhul Ecumenic a afirmat că: „Răul este eradicat doar prin sfințenie, nu de asprime. Sfințenia este cea care introduce în societate sămânța care vindecă și transformă... Dar, pentru ca această revoluție spirituală să aibă loc, trebuie să experimentăm „metanoia” – convertirea atitudinilor, obiceiurilor și practicilor din modul lor greșit de folosire”.

În seara zilei de 18 octombrie, Patriarhul Ecumenic Bartolomeu I a luat cina împreună cu Suveranul Pontif, prilej cu care au abordat evoluția la scară largă a dialogului dintre creștinătatea apuseană și cea răsăriteană.

Patriarhul Ecumenic Bartolomeu I a primit vizita D-lui Viktor Yushchenko, președintele Ucrainei

Pe data de 28 octombrie, Sanctitatea Sa, Patriarhul Ecumenic Bartolomeu I a primit la reședința Patriarhiei Ecumenice din Fanar, pe dl Viktor Yushchenko, președintele

Ucrainei, cu care a avut o discuție privată timp de o oră. La finalul acestei discuții, Patriarhul Ecumenic și președintele Ucrainei, în prezența unor ierarhi ai Tronului Ecumenic, a autorităților politice din Ucraina prezente, a anumitor consuli generali din Istanbul și credincioși, s-au îndreptat împreună spre catedrala patriarhală „Sf. Gheorghe”.

În cuvântarea sa, președintele Ucrainei s-a referit la legăturile istorice dintre Ucraina și Patriarhia Ecumenică, accentuând certitudinea sa în ce privește respectul nativ al poporului său față de aceasta. Închinându-i Sanctității Sale o plachetă și o monedă comemorativă, dedicată vizitei Sale întreprinse la Kiev în iulie a.c., președintele Ucrainei a spus că aceste daruri comemorative „reflectă credința, nădejdea și atașamentul poporului ucrainean față de Biserica Mamă a Constantinopolului”.

La rândul Său, Patriarhul Ecumenic i-a urat bun venit președintelui Ucrainei și în catedrala patriarhală închinată Sfântului Gheorghe, casa spirituală a Patriarhiei Ecumenice. Referindu-se la zilele în care a vizitat Ucraina, Sanctitatea Sa a accentuat: „Excelență, amintirile din timpul generoase și minunate Noastre găzduiri la Kiev, în vara anului 2008, sunt încă vii în mintea noastră. Acest eveniment va rămâne pentru totdeauna pecetluit în inimile noastre”. Referindu-se la prezența Î.P.S. Părinte Vladimir, Mitropolitul Kievului la întrunirea Întâistătorilor Bisericilor Ortodoxe desfășurată în aceeași lună, Patriarhul Ecumenic a subliniat: „Duhul unității Bisericilor Ortodoxe e un tezaur delicat, asemenea unui dar de Sus, care ne-a fost încredințat de Dumnezeu spre paza și bucuria noastră”. Continuând, Sanctitatea Sa a spus: „E același duh al unității pentru care ne rugăm cu căldură și nădăjduim că va putea

trona în Biserica Ucrainei, pentru care Noi, ca și Biserica Mamă, și Excelența Voastră, ca și conducător politic, facem eforturi de găsim o unității Bisericii locale”. În încheierea cuvântării Sale, Sanctitatea Sa a adăugat: „În acest context, cu această ocazie, vă asigurăm de cele mai calde și inimoase eforturi ale Noastre în ceea ce privește unitatea de facto a Bisericii Ortodoxe Ucrainene”.

Menționăm faptul că, această vizită trebuie privită în contextul general al realităților eclesiale din Ucraina. După cum se știe, de mai bine de 15 ani, în Ucraina există o autoproclemată „Biserică Autocefală a Ucrainei”, cu foști ierarhi care depindeau canonic de Patriarhia Moscovei, în paralel cu Biserica Ortodoxă Ucraineană condusă de către Mitropolitul Vladimir al Kievului, Biserică cu Sinod propriu aflat în comuniune canonică cu Patriarhia Moscovei. Aceasta este singura Biserică Ucraineană considerată canonică în sânul Ortodoxiei, nelipsită de dorința

firească de dobândire a autocefaliei depline. Patriarhul Alexei al II-lea al Moscovei, deși a acordat acestei Biserici din Ucraina un statut de quasi-autocefalie în cadrul Patriarhiei Ruse, încă din 1991, nu ar fi, desigur, pe deplin bucuros de posibilitatea acordării unei autocefalii depline acesteia de către Patriarhia Ecumenică.

În acest context, atașamentul liderilor politici de la Kiev față de Patriarhia Ecumenică este imens, dacă ținem cont și de dorința acestora de a scoate Biserica Ucraineană de sub influența Moscovei. Cele afirmate până acum devin și mai limpezi, dacă amintim că la sosirea pe aeroportul din Kiev, la finele lunii iulie, pentru a participa la comemorarea celor 1020 de ani de la încreștinarea principelui Vladimir al

Kievului, Patriarhul Ecumenic a fost întâmpinat de către însuși președintele Ucrainei, dl Viktor Yushchenko, fapt care nu s-a întâmplat nici măcar la vizita președintelui George Bush la Kiev. Nu de aceeași întâmpinare s-a bucurat însă patriarhul Moscovei, venit la Kiev pentru a participa la același eveniment, căruia Statul Ucrainean nu i-a organizat nicio festivitate de

primire, cu excepția Bisericii Ortodoxe Ucrainene, care a pregătit slujba *Te-Deum*-ului în incinta Mănăstirii Lavra Pecerska delegației care tocmai sosea de la aeroport.

Așadar, vizita la Patriarhia Ecumenică a d-lui Viktor Yushchenko, președintele Ucrainei, nu poate fi înțeleasă în afara contextului schițat mai sus.

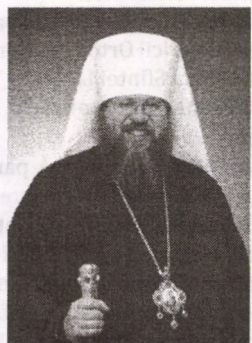
Sfințirea primei biserici ortodoxe ruse în Cuba, la Havana

Pe data de 19 octombrie a avut loc slujba de sfințire a primei biserici ortodoxe ruse din Cuba, la Havana, de către Mitropolitul Kiril de Smolensk și Kalinigrad, conducătorul Departamentului de Relații Externe al Patriarhiei Moscovei. La acest eveniment a participat și noul președinte al Cubei, Dl Raul Castro, căruia Mitropolitul Kiril i-a mulțumit pentru contribuția adusă la construirea acestei biserici. Însă cea mai mare parte a fondurilor necesare ridicării acestei biserici a venit din partea poporului cubanez, Mitropolitul rus chiar spunând: „Este impresionant faptul

că poporul Cubei a oferit bani pentru o biserică ortodoxă rusă”.

Menționăm că pe data de 20 octombrie Mitropolitul Kiril s-a întâlnit cu Fidel Castro, împreună discutând teme legate de problemele care preocupă omenirea de astăzi, ca și recenta criză economică. Fostul președinte cubanez și-a exprimat satisfacția pentru terminarea lucrărilor și sfințirea primei biserici ortodoxe ruse din Cuba. În finalul acestei întâlniri, Mitropolitul Kiril i-a transmis lui Fidel Castro urările calde ale poporului rus, ca și binecuvântările Patriarhului Alexei al II-lea al Moscovei.

Acest eveniment este perceput de către anumite agenții de știri ca o etapă a îmbunătățirii relațiilor ruso-cubaneze, care s-au deteriorat odată cu destrămarea Uniunii Sovietice.

Alegerea noului Mitropolit primat al Bisericii Ortodoxe din America (OCA). Poziția Episcopiei Ortodoxe Române din America (Vatra Românească) față de OCA

În perioada 10-13 noiembrie s-a desfășurat la Pittsburg (PA), în Statele Unite ale Americii, cel de al XV-lea Congres al Bisericii Ortodoxe din America, în cadrul căruia a fost ales noul mitropolit primat al acestei Biserici, respectiv Î.P.S. Părinte Iona (Jonah), Mitropolit de Washington și New York. Înaltpreasfinția Sa s-a convertit la credința ortodoxă în anul 1978, urmând ulterior Facultatea de Teologie „Sf. Vladimir” din New York, ca și un Master în Teologie Dogmatică absolvit în 1988. În anul 1994 a fost hirotonit diacon și preot, iar în 1995 s-a călugărit la Mănăstirea „Sf. Tikhon” din South Canaan (PA). Hirotonia sa în treapta arhieriei a avut loc pe data de 1 noiembrie a.c., în catedrala „Sf. Serafim” din Dallas (TX), având titulatura de episcop de Fort Worth și cancelar al Diocezei de Sud. Alegerea sa ca primat al Bisericii Ortodoxe din America a avut loc în cadrul Congresului la care ne referim, pe data de 12 noiembrie, primind titulatura de Mitropolit de Washington și New York.

Menționăm faptul că Biserica Ortodoxă din America a fost recunoscută ca Biserică autocefală în mod unilateral de către Patriarhia Moscovei, nefiind recunoscută ca atare de către Patriarhia Ecumenică și celelalte Biserici surori. Cu toate acestea, Biserica Ortodoxă din America întreține relații de amicitie cu celelalte Biserici Ortodoxe Autocefale, mitropolitul Iona fiind deja felicitat de numeroși Întâistători pentru alegerea sa în această demnitate. După cum se știe, Episcopia Ortodoxă Română din America (Vatra Românească), păstorită de către Î.P.S. Părinte Nathaniel Pop, face parte din anul 1960 din Biserica Ortodoxă din America, purtând totodată în această perioadă un dialog intens în vederea ajungerii de facto la acea formulă de „autonomie maximală” împreună cu Arhiepiscopia românească cu sediul la Chicago, și a intrării astfel în relație canonică cu Patriarhia Română.

În cadrul celui de al XV-lea Congres al Bisericii Ortodoxe din America, în fața acestei adunări bisericești triennale care întrunește aproximativ opt sute de delegați clerici și mireni din întreaga Americă și Canada, Î.P.S. Părinte Nathaniel a ținut un discurs legat de posibila ieșire a Episcopiei Ortodoxe Române din America din cadrul Bisericii Ortodoxe din America (discursul cu pricina poate fi audiat accesând pagina www.oca.org). Înaltpreasfinția Sa a creionat traiectoria istorică a Episcopiei în mod deosebit începând cu anul 1960, când Episcopia de la Vatra Românească a intrat în relație canonică cu Biserica Ortodoxă din America, ajungând până la contextul dialogului

intens de astăzi în vederea reintrării în relație canonică cu Biserica Ortodoxă Română.

Înaltpreasfinția Sa a explicat faptul că dialogul dintre Eparhiile românești din America este menit să unească cele două surori în contextul lor american, ducând la o „reconciliere” benefică pentru unitatea Ortodoxiei din America. Titularul Episcopiei de la Vatra Românească a arătat că modelul de unitate bisericească propus dovedește înțelegere și respect pentru nevoile Ortodoxiei americane, spre deosebire de recenta reîntoarcere a Sinodului Bisericii Ortodoxe Ruse din afara granițelor Rusiei în cadrul Bisericii Ortodoxe Ruse. Menționând faptul că componența Eparhiei s-a schimbat semnificativ prin exodul masiv al emigrației recente, și că 90% dintre preoții Eparhiei sunt veniți din România, Înaltpreasfințitul Părinte Nathaniel a arătat totodată că acest dialog este în curs de desfășurare și că nu este încă un fapt împlinit, urmând a fi perfectat de către comisiile special numite. Prezenți în sală, unii membri

Capela „Sfânta Maria” de la Vatra Românească (Grass Lake, MI)

ai comisiei de dialog din partea Episcopiei de la Vatra Românească au fost chiar nominalizați: pr. Laurențiu Lazar, pr. Remus Grama, pr. Ioan Pacurar și pr. Cătălin Mitescu.

Arătând că deși există o înțelegere destul de clară cu privire la modelul de unitate propus, care se află în discuție, Înaltpreasfinția Sa a afirmat că acesta trebuie aprobat și de către Congresul Episcopiei. Înaltpreasfințitul Nathaniel a mai explicat că acest „model” eclesiolgic de „autonomie absolută” (sau maximală), propus de către Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, ar putea deveni un mod de rezolvare a prezentei situații și pentru alte jurisdicții care încă nu și-au clarificat relațiile cu Biserica-mamă.

Reprezentantul pentru relații externe al Episcopiei de la Vatra Românească, pr. Remus Grama, considera cuvântarea Î.P.S. Părinte Nathaniel ca fiind „deosebit de pozitivă, aceasta ilustrând statornicia, seriozitatea, dar și prudența cu care Episcopia Ortodoxă Română din America continuă să lucreze la acest dialog de tălmădire și reconciliere a fraților de peste Ocean”.

(Surse: www.ec-patr.org, www.romfea.gr, www.mospat.ru, www.oca.org)

Dr. Ștefan TOMA

AGENDA PASTORALĂ A Î.P.S. DR. LAURENȚIU STREZA Arhiepiscopul Sibiului și mitropolitul Ardealului – octombrie 2008 –

• **Miercuri, 1 octombrie.** A participat la Sf. Liturghie oficiată la Catedrala Mitropolitană de un sobor de preoți (profesori la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu), cu prilejul începutului unui nou an universitar. Cu această ocazie a rostit un cuvânt festiv. Printre cei prezenți s-au numărat și dl prof. univ. dr. ing. Constantin Oprean, rectorul Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, dl Ilie Mitea, prefectul jud. Sibiu, precum și decani ai facultăților sibieni. În aceeași zi a oficiat slujba de Te-Deum în Aula Magna a Universității „Lucian Blaga”. A primit la reședința mitropolitană vizita dlui Alexandr Ciurilin, ambasadorul Federației Ruse în România.

• **Joi, 2 octombrie.** A prezidat ședința permanenței operative a Arhiepiscopiei Sibiului. A avut program de lucru la cabinet.

• **Vineri, 3 octombrie.** A participat în Aula Magna a Universității „Lucian Blaga”, la festivitatea prilejuită de acordarea titlului de Doctor Honoris Causa domnului Liviu Maior. Seara a participat la recepția oficială organizată de Consulatul General al Germaniei la Sibiu cu ocazia sărbătoririi zilei unificării Germaniei.

• **Duminică, 5 octombrie.** A săvârșit Sf. Liturghie și a ținut un cuvânt de învățătură la Catedrala mitropolitană. L-a hirotonit întru diacon pe teologul Ioan Lupu și întru preot pe diaconul Cristian Tatu pe seama parohiei Voivodenii Mari, protopopiatul Făgăraș. A oficiat la Capela Facultății de Teologie Taina Cununii pentru tinerii Adrian Nicolae și Ioana Catinca Dragomir.

• **Luni, 6 octombrie.** A predat cursuri de Teologie Liturgică la Facultatea de Teologie. A avut program de audiențe.

• **Marti, 7 octombrie.** A avut program de audiențe și lucrări de birou. A predat cursuri de Teologie Liturgică la Facultatea de Teologie.

• **Miercuri, 8 octombrie.** A avut, în Aula „Mitropolit Ioan Mețianu” a Facultății de Teologie, o întâlnire cu studenții teologi.

• **Joi, 9 – vineri, 17 octombrie.** A participat la Constantinopol, la Sinaxa Întăistătorilor de Biserici Ortodoxe și la Simpozionul Paulin, manifestări organizate de Patriarhia Ecumenică.

• **Duminică, 19 octombrie.** A oficiat slujba de resfințire a Bisericii „Sf. Cuv. Parascheva” din localitatea Gura Râului, protopopiatul Săliște. A săvârșit Sf. Liturghie și a adresat credincioșilor un cuvânt de învățătură. L-a hirotesit întru iconom pe PC pr. paroh Petru Toader Damian.

• **Luni, 20 octombrie.** A primit la sediul mitropolitan vizita unui grup de pelerini de diferite confesiuni din Elveția. A avut program de audiențe.

• **Marti, 21 octombrie.** A predat cursuri de Teologie Liturgică la Facultatea de Teologie. A avut program de audiențe.

• **Miercuri, 22 octombrie.** A prezidat, la protopopiatul Brașov, conferința preoțească de toamnă „Mitropolitul Andrei Șaguna – 200 de ani de la naștere”.

• **Joi, 23 octombrie.** A prezidat comisia de admitere la studiile doctorale din cadrul Facultății de Teologie din Sibiu. A prezidat ședința permanenței operative a Arhiepiscopiei Sibiului.

• **Sâmbătă, 25 octombrie.** A participat la festivitatea depunerii jurământului militar de către recruții Școlii de Aplicație pentru Unități Sprijin de Luptă. A oficiat o slujbă religioasă și a rostit o alocuțiune.

• **Duminică, 26 octombrie, Sărbătoarea Sf. Mc. Dimitrie, Izvorătorul de Mir.** A participat la slujba de resfințire a Catedralei Patriarhale din București.

• **Luni, 27 octombrie.** A participat, în București, la manifestările prilejuite de serbarea Sf. Dimitrie cel Nou, ocrotitorul Catedralei Patriarhale.

• **Marti, 28 octombrie.** A participat la ședința solemnă a Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române: „2008 – anul jubiliar al Sf. Scripturi și al Sfintei Liturghii”.

• **Miercuri, 29 octombrie.** A participat la lucrările ședinței Sf. Sinod.

• **Joi, 30 octombrie.** A participat la simpozionul „Andrei Șaguna – 200 de ani de la naștere”, organizat la Biblioteca Astra din Sibiu, de către Comisia Națională UNESCO. Cu acest prilej, ÎPS Sa a adresat celor prezenți un cuvânt comemorativ despre marele ierarh transilvănean. În aceeași zi, a primit la Catedrala Mitropolitană Sf. Moaște ale Sf. Mare Mc. Gheorghe, Purtătorul de Biruință, aduse la Sibiu cu binecuvântarea Î.P.S. Bartolomeu, Mitropolitul Megarei și Salamei. A asistat la slujba Vecerniei și a adresat credincioșilor un cuvânt de învățătură.

• **Vineri, 31 octombrie.** La reședința mitropolitană din Sibiu s-a desfășurat dezvelirea oficială a plăcii comemorative dedicate mitropolitului Andrei Șaguna. Î.P.S. Sa a oficiat o slujbă de binecuvântare și a rostit o alocuțiune. În aceeași zi, a primit la sediul mitropolitan vizita dlui Martin Eichinger, ambasadorul Austriei în România.

Pr. Drd. Cristian VAIDA

ITINERAR PASTORAL AL P.S. ANDREI FĂGĂRĂȘANUL Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului – octombrie 2008 –

• **Miercuri, 1 octombrie.** A slujit Sfânta Liturghie la Mănăstirea Dejani, unde a hirotonit întru diacon pe Evghenie Televca și întru preot pe diaconul Valentin Oceanu, hirotesind întru duhovnic pe preotul Valentin-Ionuț Moșoiu.

• **Vineri, 3 octombrie.** A săvârșit Sfânta Liturghie la capela mitropolitană, iar în seara aceleiași zile a oficiat slujba Vecerniei și a Acatistului la Catedrală.

• **Duminică, 5 octombrie.** A slujit dumnezeiasca Liturghie la biserica din Șeica Mică, protopopiatul Medias, unde a hirotonit întru diacon pe Mircea Fărcaș, iar seara a oficiat slujba Vecerniei la biserica „Sfântul Antonie cel Mare” din Sibiu.

• **Miercuri, 8 octombrie.** A slujit Sfânta Liturghie la capela mitropolitană, apoi a desfășurat lucrări de birou, iar seara a oficiat Vecernia la Catedrală.

• **Joi, 9 octombrie.** A prezidat conferința preoțească din protopopiatul Bran-Zărnești.

• **Vineri, 10 octombrie.** A oficiat Vecernia și a participat la întâmpinarea la Onești a sfințelor moaște ale Sfântului Ierarh Nifon în drumul lor spre Iași.

• **Sâmbătă, 11 octombrie.** A participat alături de alți 12 arhiepiscopi la sfințirea bisericii din Borzești (jud. Bacău) și la Sfânta Liturghie oficiată după aceea. În cursul aceleiași zile a însoțit sfințele moaște în procesiunea lor spre orașul Roman (jud. Neamț).

• **Duminică, 12 octombrie.** A slujit dumnezeiasca Liturghie împreună cu un sobor de ierarhi la centrul episcopal din Roman, participând apoi la serbările dedicate împlinirii a 600 de ani de atestare documentară a Episcopiei Romanului.

• **Luni, 13 octombrie.** A continuat drumul spre Iași, luând parte la procesiunea cu sfințele moaște ale Cuvioasei Paraschiva și întâmpinarea raclei cu moaștele Sfântului Nifon.

• **Marti, 14 octombrie.** A slujit Sfânta Liturghie alături alți 13 ierarhi la Iași, cu prilejul praznuirii Sf. Cuv. Paraschiva.

• **Joi, 16 octombrie.** A prezidat conferința preoțească din protopopiatul Sibiu.

• **Vineri, 17 octombrie.** A slujit dumnezeiasca Liturghie la capela mitropolitană, hirotonind întru preot pe diaconul Evghenie Televca.

• **Duminică, 19 octombrie.** A slujit Sfânta Liturghie la biserica parohiei Ațel, protopopiatul Medias.

• **Luni, 20 octombrie.** A prezidat la protopopiatul Făgăraș conferința preoțească de toamnă.

• **Marti, 21 octombrie.** A slujit Sf. Liturghie la Mănăstirea Foltea, hirotonind întru ierodiacon pe monahul Ambrozie, starețul Mănăstirii Breaza (jud. Brașov). De asemenea a oficiat rânduiala tunderii în monahism a rasofoarelor Teofana și Sofronia.

• **Miercuri, 22 octombrie.** A slujit Sf. Liturghie la capela mitropolitană.

• **Vineri, 24 octombrie.** A slujit Sf. Liturghie la capela mitropolitană.

• **Duminică, 26 octombrie.** A participat alături de un numeros sobor de arhiepiscopi, la resfințirea Catedralei Patriarhale.

• **Luni, 27 octombrie.** A participat la praznuirea Sfântului Dimitrie Cel Nou, ocrotitorul Bucureștilor.

• **Marti, 28 octombrie-miercuri, 29 octombrie.** A luat parte la lucrările Sfântului Sinod.

• **Joi, 30 octombrie.** A întâmpinat alături de ÎPS Sa Laurențiu moaștele Sf. M. Mc. Gheorghe, sosite pentru o săptămână în Sibiu și adăpostite vreme de 4 zile în Catedrala Mitropolitană.

• **Vineri, 31 octombrie.** A slujit Sf. Liturghie la Catedrala Mitropolitană.

TEOLOGIE ȘI SPIRITUALITATE ORTODOXĂ

Pr. JOHN BEHR, *Taina lui Hristos: viața în moarte*, Editura Sophia, București, 2008, 230 p.

În traducerea din limba engleză a lui Gheorghe Feodorovici, a apărut, la Editura Sophia, lucrarea „*Taina lui Hristos: viața în moarte*” (230 p.). Personalitate marcantă a teologiei ortodoxe americane contemporane, Părintele profesor John Behr este decanul Facultății de Teologie Ortodoxă „Sf. Vladimir” din New York. Profesor de patristică, Părintele Behr este cunoscut cititorului român prin lucrarea „*Formarea Teologiei creștine. Vol. I – Drumul spre Niceea*”, o veritabilă creștină de istorie universală privită prin prisma unei interogări majore pe care, până la sfârșitul veacurilor, Mântuitorul ne-o adresează: „*Dar voi cine ziceți că sunteți?*” (Matei 16, 15).

Aceeași interogație, dar privită dinspre Patima și moartea Domnului Hristos, caută să o elucideze Părintele Behr în cartea aceasta. Remarcabilă analiză de text scripturistic și de psihologie și pedagogie patristică, lucrarea caută să reitereze aspectul practic-mântuitor al teologiei, ruptă din lanțul scolasticismului și așezată în libertatea vieții în Hristos. De altfel în *Post-Scriptum*-ul lucrării, autorul menționează: „...teologia creștină îi invită pe toți oamenii să vadă pe Hristos. S-ar putea spune despre tipul de teologie cercetat în volumul de față că este o „re-înșușire postmodernă a unei perspective premoderne”, unde „postmodern” nu înseamnă respingerea oricărei afirmări a adevărului absolut, ci doar respingerea (sau eliberarea de) pretenția „modernă” de „adevăr” (propriu), recunoscând în schimb că teologia este mărturisirea Adevărului, a lui Hristos Însuși, Care nu este supus niciunui criteriu altul decât El Însuși, Domnul întregii creații și al istoriei ei” (p. 228).

Asist. Univ. Dr. ANDREI DRĂGULINESCU, *Dependența în cultura și civilizația morții*, Editura Christiana, București, 2008, 173 p.

Într-o lume a dependențelor manifestate sub multiple forme, o lucrare care să elucideze mecanismele psihicului uman prin prisma cercetării psihologice creștine nu aduce doar un plus de informație, ci și o serie de soluții inter-disciplinare necesare prevenirii și combaterii unor astfel de maladii postmoderne. Acest lucru îl propune și lucrarea pe care Editura Christiana o pune la dispoziția cititorilor săi. Andrei Drăgulescu propune un *compendium* asupra dependenței de Internet, dependenței față de jocurile pe computer, asupra relației negative dintre Internet și pornografie, asupra efectelor negative legate de utilizarea telefoanelor mobile, dependenței de binomul falsei alimentații fast-instant. Acestea se adaugă o serie de pagini despre dependențele create în sistemul New Age, provocările de morală și comportament pe care le-a adus sindromul Harry Potter, relația dintre muzica rock și cultura morții. Astfel, cu mult curaj și echilibru, autorul cercetează dependența, sindromul lumii moderne, în toate dimensiunile ei distrugătoare. Departe de a fi o carte de moralism ortodox, lucrarea este una de cercetare și morală creștină, oferind imaginea peisajului decăderii virtuților umane în capcana dependenței, ucigașa aliată a răului.

MONAHUL IOSIF VATOPEDINUL, *Trăiri ale dumnezeiescului har – o epistolă despre Gheron Iosif Isihastul*, Ed. Sf. Nectarie, 2008, 158 p. și XVI planșe.

Am remarcat în numerele trecute ale *Telegrafului Român* efortul editorial excepțional pe care Părintele Agapie Corbu îl realizează la tânăra editură cu numele Sf. Nectarie. De astă dată el ne oferă o minunată lucrare a Gherondei Iosif Vatopeidinul, dublată de o colecție de epistole duhovnicești inedite ale Părintelui Iosif Isihastul, una dintre cele mai importante figuri ale monahismului ortodox modern, athonit și nu numai.

Pe de o parte, dulceața unei vieți dedicate creșterii în Duhul Sfânt, pe de alta, rodul epistolar al unei astfel de vieți, bucurie Duhului Sfânt. Nimic din cele pe care le cuprinde cartea aceasta nu anulează sentimentul ieșirii din lume, al așezării în viața isihastă, atentă și ancorată în Iisus Hristos. Cât de minunate și adevărate ne apar astăzi cuvintele lui: „*Generația noastră a pierdut drumul cu desăvârșire și aceasta este cauza pentru care s-a pierdut esența monahismului. Scopul nostru, cel puțin pentru noi, este crucea neîncetată. Fără înțelesul crucii, al neîncetatei tăgăduiri de sine, al relei pătimiri de bunăvoie, nu se poate vorbi de monahism. Începătorul mântuirii noastre și întemeietorul vieții noastre monahale nu poruncește să ridicăm o singură dată Crucea Lui, ci spune: „Urmează-Mi!” (Matei 8, 22). „Urmează-Mi” reprezintă o acțiune nelimitată care durează întreaga viață a omului până când moare lumii acesteia și se îngroapă cu desăvârșire, mort față de patimile sale, și înviază desăvârșit și nepătimaș” (p. 60).*

Un program de viață în Hristos vrednic de urmat!

Mitropolitul LAURENȚIU

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se primesc pe adresa:

Redacția „Telegrafului Român”, 550179 – Sibiu, Str. Mitropoliei nr. 35

E-mail: telegrafulroman@yahoo.com

Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ISSN 1223-8392

COMITET REDACȚIE „TELEGRAFUL ROMÂN”:

Î.P.S. Dr. Laurențiu Streza – președinte; P.S. Andrei Făgărășanul – vicepreședinte; Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan – redactor-șef; Dr. Ștefan Toma – secretar de redacție; Pr. Cristian Vaida – secretar de redacție adj.; Pr. Prof. Acad. Dr. Mircea Păcurariu – membru; Pr. Prof. Dr. Ovidiu Moceanu – membru; Pr. Lect. Dr. Nicolae Moșoiu – membru.

Abonamentul pe 2008 este de 25 lei
COD IBAN RO34 RNCB 0227 0360 5879 0001.
Pentru SUA abonamentul este de 26 dolari
COD IBAN RO28 RNCB 0227 0360 5879 0012.
Pentru Europa abonamentul este de 12 euro
COD IBAN RO76 RNCB 0227 0360 5879 0021.
BCR Sibiu, Str. Emil Cioran nr. 1. Cod fiscal 44 79 403.